

ŠIBENSKI LIST

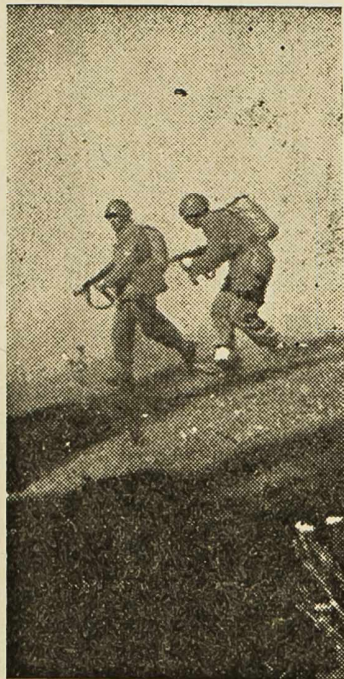
ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

BROJ 254 — GOD. VI.

ŠIBENIK, 24. SRPNJA 1957.

IZLAZI SVAKE SRIJEDE

SLAVNI JULSKI DANI

U ove tople julske dane misao ljudi u našoj zemlji vraća se sa pravom, i ponosom uz to, na onu prelomnu godinu u našoj novoj historiji — na 1941. godinu. U svjetskoj historiji nema sličnog primjera. Izdana, porobljena i raskomadana Jugoslavija, a njenim narodima, podmuklom igrom razjedinjavanja i raspriivanja nacionalne mržnje koju su sproveli fašistički okupatori i njihovi pomagači, prijeti međusobno uništenje. Hitlerovske trupe, ta dugo izgrađivana mašina smrti i užasnih razaranja, prodirale su daleko u Ukrajinu. Na ostalom dijelu evropskog kontinenta narodi su stenjali pod Hitlerom čekajući ishod borbi na Istočnom frontu. J... naš ustanak!

Koliko vjere, odlučnosti, političke i organizacione sposobnosti kod Komunističke partije Jugoslavije i njenog rukovodstva, sa drugom Titom na čelu, da u tako izuzetno teškim uslovima pozovu naše narode na oružani ustanak protiv fašističkih okupatora i njihovih pomagača i da taj ustanak vode savladujući sve teškoće koje su pratile naš ustanak i cijelu Narodno-oslobodilačku borbu. I dalje, da taj ustanak dovede do konačne pobjede, da nijednog momenta ne izgube iz vida da se zajedno sa borom za nacionalno oslobođenje i spod fašističke okupacije ukloni i sve ono što bi onemogućilo stvaranje boljeg i sretnijeg života za sve radne ljude u Jugoslaviji.

»Kucnuo je čas borbe za vaše oslobođenje od fašističkog osvajača. Zato doprinesite svoj dio u borbi za vašu slobodu, pod vodstvom Komunističke partije Jugoslavije — bile su riječi iz proglašenja CK KPJ kojima je obilježen početak jula 1941. godine — a 7. jula u Srbiji, 13. jula u Crnoj Gori, 22. jula u Sloveniji i 27. jula u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini došla su djela naših naroda koji su prihvatili i oživotvorili julski poziv i time potvrdili svoju želju da budu potpuno slobodni i nezavisni.

Julski dani su kliše naše nove socijalističke zajednice, Federativne Narodne Republike Jugoslavije, u kojoj su bratski ujedinjeni svi jugoslavenski narodi. Spas naša politika bratstva i jedinstva naših naroda koju je proklamovala Komunistička partija Jugoslavije i koju su naši borci pronijeli kroz sve krajeve naše zemlje, pobjeđila je. Spriječena je najveća katastrofa koja nam je prijetila. Nestalo je nacionalnog ugnjetavanja koje je u prošlosti dovodilo do razjedinjavanja naših naroda i nacionalne mržnje, slabilo našu državnu zajednicu i pružalo mogućnosti našim neprijateljima za ostvarenje svojih porobljivačkih planova.

Jugoslavenska narodna armija, prošla je kroz najsuroviju ratnu školu i demantirajući mnoga dotadašnja ustaljena vojna pravila o operacijama, naoružanju i snabdjevanju, pobjeđila mnogo jače neprijateljske formacije. Ta armija, koju podjednako vole svi naši narodi, koja čuva naše tekovine i koja nam omogućuje da se posvetimo socijalističkoj izgradnji, radala se sa prvim ustaničkim julskim plotunima.

Julski dani donijeli su nam i prve pobjede, slobodni teritorij i organe nove narodne vlasti, u kojoj su naši radnici i seljaci prvi put stvarno došli do izražaja. Nova vlast se razvijala i zajedno s njom elementj socijalističke demokracije — one demokracije koja danas, preko radničkog samoupravljanja u privredi i drugim formama društvenog upravljanja, po svom značaju daleko prelazi okvire naše zemlje.

Da ne nabrajamo dalje, I zar ima išta uzvišenije i prirodnije od onoga kad naši narodi proslavljaju julske datume, kad se ponose najslavnijom stranicom svoje historije? Mita Miljković

Ustanak je planuo

27. srpanj u neprijateljskim izvještajima

Dvadeset sedmog srpnja u 19 sati telefonirao je ustaški zapovjednik oružaničkog krila — Čanić, iz Gospića, ovo:

»U Gračacu prekinute brzoglasno-brzglasne žice, veze sa željezničkim stražarima. Iz Gospića upućeni g. nadporučnik Bačić sa 10 oružnika za Doljane, u Gračacu stupio u borbu s četnicima...«

»S CRVENOM ZASTAVOM...«

Iz Donjeg Lapca upućena ophodnja za Srb, srela je kod Suvaje 50 četnika s crvenom zastavom, koji su na njih pripucali...«

»Oko 100 četnika s crvenom zastavom napali su oružaničku postaju Manastir Rmanj i zapalili je...«

Sutradan 28. srpnja u 7.27 sati stigao je vrlo uznemirenim ustašama u Zagrebu, novi izvještaj o puškaranju u Gračacu. Uništena je sisaljka na željezničkoj stanici, a kod stanice Malovan neđena je jedna napuštena lokomotiva. Kod Pribudica uništena je pruga, cesta prokopana prema Zrmanji i Srbu. Ustaške patrole i automobili napadnuti su.

»Na stanici Otrić — piše u tom neprijateljskom dokumentu — pojavilo se 500 četnika pod vodstvom trgovca Radenovića iz Srba, sa crvenim barjakom, a među njima nema nenaoružanih... Ubili oružnike i dvojicu ustaša... Zapovjednik ustaša pobjegao... Od Drvara, Srba preko Zrmanje kreću četnici...«

Tada su još sve borbe protiv njih nazivali četnicima. A u njihove dokumente, jer nisu mogli održavati veze provukle su se i »tatarske« vijesti. Napad na Otrić, naime, nisu izvršili nikakvi »četnici« s trgovcem Radenovićem (što se vidjelo i po crvenoj zastavi) nego su taj napad izvršili ustanici iz Srba i okoline na čelu sa Đokom Jovanovićem (danas general JNA) i ostalim rukovodiocima ustanka iz tog kraja. Nisu bili svi ni naoružani nego su imali 80—90 pušaka i tri puškomitraljeza a ostali su bili naoružani vilama, toljagama i sjekirama.

U STRAHU VELIKE OČI...

Iz Gračaca se dva dana poslije ovih događaja, 29. VII. noću, javio ustaški tabornik Juraj Bjelobrck:

»Sada sam došao iz Malovana. Gračac je napadnut... Zrmanju su osvojili... Zrmanja, Malovan i Srb su u njihovim rukama. Ima ih oko 30.000, a nadiru iz Dalmacije, Like i Bosne. Ima 15 mrtvih

ustaša. U Malovanu tri ranjena i 1 ubijen. Molim da se pošalje pomoć, najmanje tri aviona i topovi...«

U strahu su bile velike oči. Tabornik je javio kako nadiru sa svih strana, kako ih ima 30.000... A u stvari, u ovom napadu na Gračac, Zrmanju, Malovan i Srb učestvovali su ustanici iz Gračačkog kotara i jednog dijela okoline Srba, svega oko 3000—4000 boraca.

Šef željezničke stanice izvještava:

»Stanje još nepromijenjeno, za sada svaki promet nemoguć, od Gračaca do Knina...«

Napade na ovu prugu izvršili su ustanici iz Malovana, Velike i Male Popine, Zrmanje, Vučipolja, Glogova i Gračaca.

Malovan je zauzet 28. srpnja, a pruga porušena, dok su željezničke stanice oštećene.

To su bili uzbuđljivi dani oko 27. srpnja, kada je među ustašama i okupatorima zavladao i strah i zabrinutost... Ustanak je planuo...

ZABRINUTI OKUPATORSKI KOMANDANT

U uputstvu zabrinutog talijanskog komandanta R. Dalmazza iz

Komande VI. talijanskog artiljerijskog korpusa, od 29. srpnja 1941. za borbu protiv ustanika, stoji i ovo:

»Pobuna naroda u Lici, koji je naoružan, dovodi u opasnost saobraćaj između Gračaca i Knina...«

Tako je to bilo — prema neprijateljskim podacima — u krajevima oko Srba, gdje su prije šesnaest godina odjeknuli prvi ustanički plotuni.

BOSNA VEZANA S LIKOM U BORBI

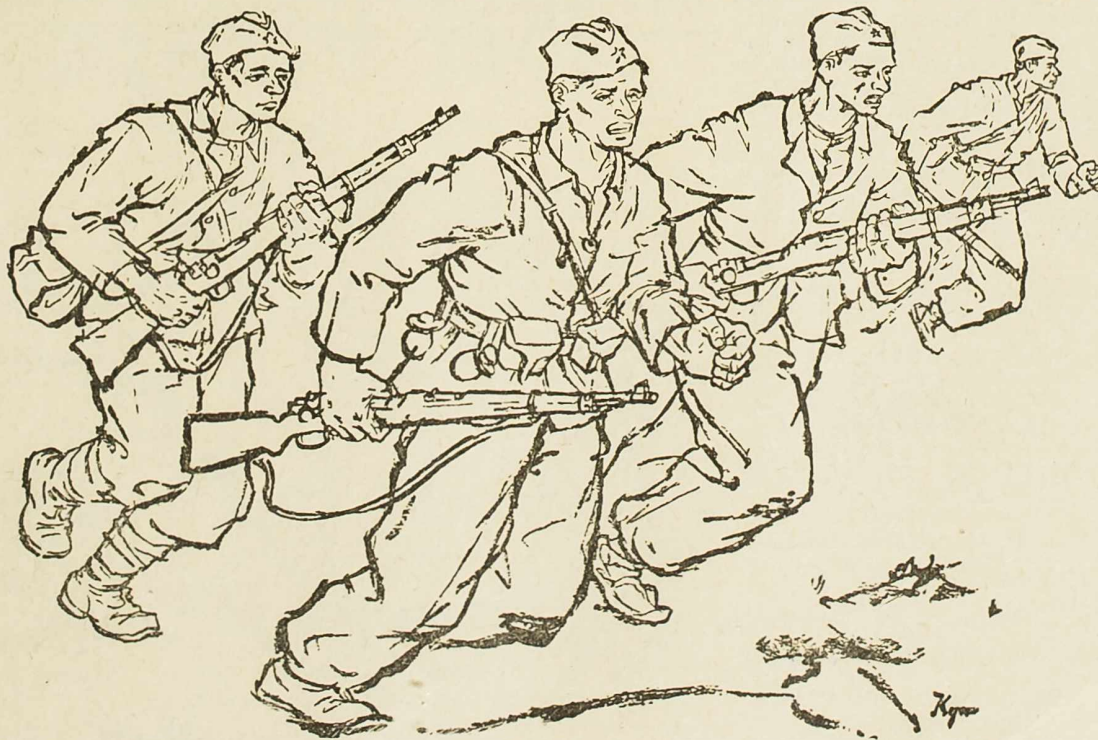
A po dokumentima iz neprijateljskih arhiva, ni u drugim krajevima, nije bilo mira.

U isto vrijeme su plotuni odjeknuli i u zapadnoj Bosni. Potpukovnik Matković javio je 30. srpnja iz Bosanskog Petrovca:

»Južno od Petrovca na 4 km, u širini od 8 km nalazi se odred od 300 ljudi... Baziraju na Drvar...«

Iz Bosanskog Novog general Štancer je primio izvještaj o napadu na ustaše i borbama koje se vode. Te borbe vodili su ustanici s Kozare. Od Bosanskog Novog do Prijedora napadnute su sve neprijateljske jedinice.

(Nastavak na 2. strani)

Đorđe Andrejević-Kun:

Sjećanja na osnivački kongres KP Hrvatske

Drugog kolovoza navršava se dvadeset godina od osnivanja Komunističke partije Hrvatske. Tim povodom naš suradnik postavio je nekoliko pitanja Rudi Šimiću, podsekretaru Drž. sekretarijata za unutrašnje poslove NR Hrvatske, kao jednom od trojice preživjelih učesnika sa tog Kongresa.

— O osnivanju Komunističke partije Hrvatske, naglasio je drug Šimić donešena je odluka, koliko se sjećam, na IV. Zemaljskoj konferenciji, u decembru 1934. godine. Međutim, teški uvjeti ilegalnog rada, velike provale u partijskim organizacijama, odlazak ogromnog broja partijskih kadrova na robiju i ogromni progoni komunističkih članova su ranije održavanje kongresa. Oživljavanjem partijskih organizacija i njihovim proširenjem u periodu do 1937. godine bili su stvoreni uslovi, da se pristupi sprovođenju odluke o osnivanju KPH.

— Činjenica, nastavio je drug Šimić, da još ni 1937. nisu uspjeli na kongres doći svi izabrani delegati, govori o teškoćama same organizacije kongresa i njegova održavanja.

Interesantan je detalj, koji je znio drug Šimić o svom dolasku na kongres. On je napustio Osijek pred hapšenjem, zbog provale u nekim partijskim organizacijama osječkog okruga. U vlaku do Zagreba bio je dva puta legitimiran po žandarima. U Zagrebu drug Šimić se povezao sa Pavlom Gregrićem, koji mu je saopćio dan i mjesto održavanja kongresa i dao mu lozinku.

Iz Zagreba do mjesta održavanja Kongresa prošao je drug Šimić bez teškoća. Na mjestu gdje je trebao uspostaviti kontakt za zato određeni drugi našlo se još nekoliko muškaraca. Na vezu drug Šimić

je čekao više od jednog sata. Napokon je kraj njega sjeo jedan čovjek i šapnuo mu u uho lozinku: — Da li je to najnovije izdanje »Politike«?

— Da, upravo ovog časa sam ga kupio! odgovorio je drug Šimić.

Kongres je, po sjećanju druga Šimića, održan u samoborskoj šumi 2. augusta 1937. godine. Kongresu je prisustvovalo 15 do 20 delegata. Među njima je bila i jedna drugarica. Drug Šimić pretpostavlja da je to mogla biti Anka Butorac.

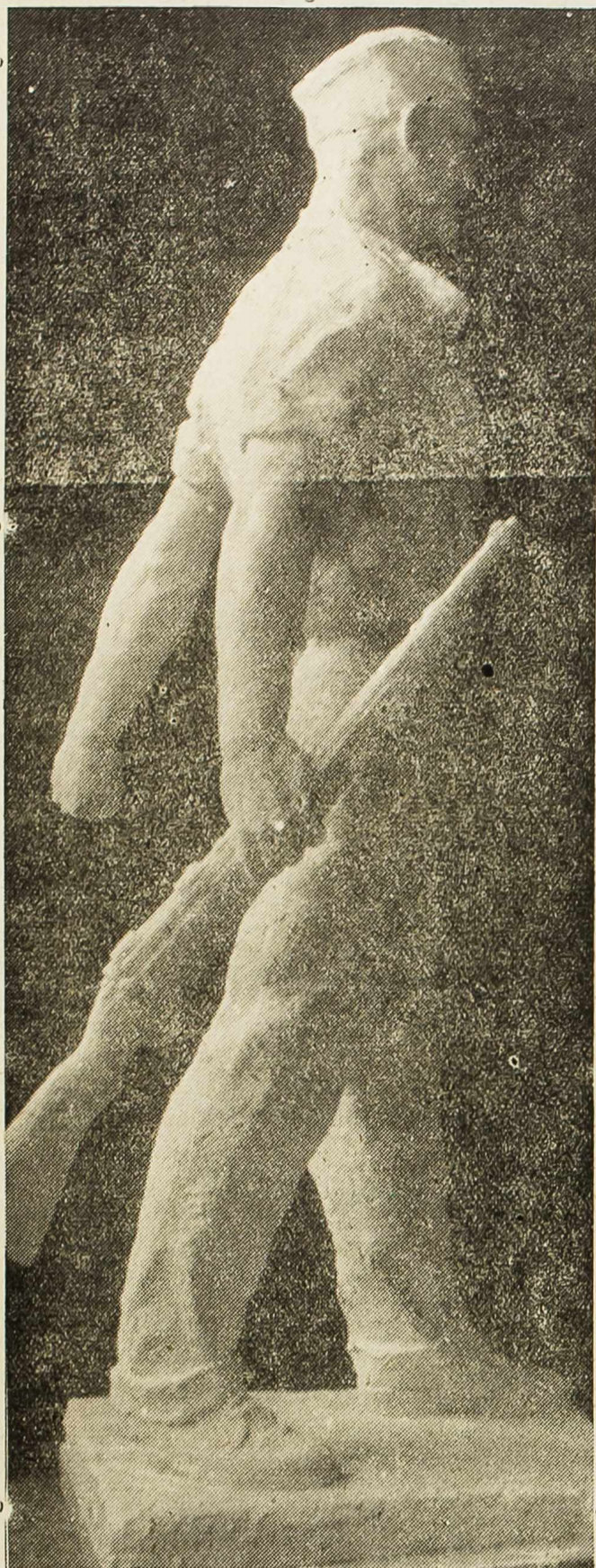
— Sjećam se, kaže drug Šimić, da je, možda, nakon sat dva rada kongresa, do druga koji je kongresom rukovodio, kroz grmlje došao jedan čovjek i nešto mu šapnuo. Predsjedavajući je saopćio delegatima da moraju napustiti mjesto održavanja kongresa, jer da je straža primijetila nešto sumnjivo. Po mraku povlačili smo se kroz grmlje do drugog mjesta, gdje je kongres nastavio s radom.

— Danas, istakao je drug Šimić, kad se sjetim toga dana, smatram to jednim od najdražih časnova u dugom periodu mog ilegalnog rada. Evo zbog čega: Predsjedavajući je saopćio da kongresu prisustvuje drug »Ivica« — predstavnik CK KPJ. Nisam tada znao tko je »Ivica«, a pretpostavljam ni mnogi drugi prisutni delegati. Ali iz riječi koje je drug »Ivica« kasnije na kongresu izgovorio, osjetio sam da se radi o prekaljenom borcu, čovjeku koji pozna situaciju u zemlji kao i slabosti našeg rada i koji je umio da najjednostavnijim riječima ukaže na kolosalne mogućnosti prodiranja komunističke mase u smislu jačanja utjecaja naše Partije i vršenja priprema za predstojeće događaje. To nas je ohrabri-

(Nastavak na 2. strani)

Juriš

LIK JUNAKA MARKA OREŠKOVIĆA

Spomenik palim borcima na Tromilji

»Da nam nije Orešković Marka, još bi mnoga zakulala majka.«

Ne govori li dovoljno već sama ta rimovana rečenica o velikim zaslugama jednog čovjeka, koji se sudbonosnih dana 1941. god. našao među svojim narodom u pokrajini naše zemlje, gdje su krvoločne strasti narodnih izmečara, u službi tuđinskog porobljivača, pirovale svoj krvavi pir.

Sjećajući se tih, nadasve teških i kobnih, ali ujedno i slavniha dana, dužnost nam nalaže, da osvjedožimo i lik jednog od najmarkantnijih boraca iz Ustaničke epohe, nezaboravnog junaka Marka Oreškovića — Krtitje.

Roden 1896. god. u siromašnoj seljačkoj porodici u Širokoj Kuli, on je već u ranoj mladosti osjetio u punoj mjeri mukotrni život našeg ličkog seljaka, jednako hrvatskog kao i srpskog, jer je Široka Kula pod jednako naseljena Srbima i Hrvatima. Zato je on već tada, punim žarom mladičkog poleta, zavolio i jedne i druge, ostajući vjeran toj velikoj ideji sve do svoje herojske smrti.

U svojoj 15-oj godini odlazi u svijet »truhom za kruhom«. Lutajući od nemila do nedraga, prokrstaro je čitavu Njemačku, dok se konačno nije uposlio, a zatim nakon dvije godine se povratio u svoju Liku, gdje ga je zatekao Prvi svjetski imperijalistički rat.

Nadahnut i prozet ogromnom ljubavi za bratstvo i slobodu srpskog i hrvatskog naroda, on se buni protiv tuđinske ugnjetavačke austrougarske vladavine i to »spoljva na svakom koraku. Progoni rodoljuba još u većoj mjeri razbuktavaju njegovo ogorčenje prema mrskim ugnjetavcima, gdje ga u takvom raspoloženju 1915. god. zahvaća ratni vrtlog i Marka šalju u podoficirsku školu, gdje su ga učili, kako treba pomoću dresure, ponižavati i mučiti čovjeka. Da bi pobjegao iz tog pakla, javlja se za mornaricu i tamo ga bacaju za ložaća na ratni brod »Sent Istvan«.

U novoj sredini, Marko ne sjedi skrštenih ruku, nego organizira štrajkove i pobune, koji se prenose iz Pule i na ostala mornarička uporišta. Vatrenim riječima bodri mornare slavenske narodnosti na otpor i neposlušnost.

Takav rodoljubivi rad dovodi ga pred ratni vojni sud, no skoro siom Austro-ugarske donosi mu slobodu. I, kad je mislio da se ostvario njegov najveći ideal, — sloboda naših bratinskih naroda, on dobrovoljno stupa u novu vojsku, za koje je vjerovao da će služiti svome narodu. No, tek tada nastupaju za njega nova, još strašnija razočaranja. Naduvenost i bahatost domaćih oficira, njihov nečovječni postupak prema vojnicima, — narodnim sinovima, — bud i njemu neobuzdani protest protiv nasilja i poniženja i on opet dospijeva u zatvor.

Svi ti događaji u njemu još više rasplamsavaju mržnju prema ugnjetavcima i ljubav prema narodu, koji pati.

Hrabar, ustrajan, beskompromisan u borbi, nadaren prirodnom bistriinom, našavši se u slobodi, Marko stupa u borbene redove napredne radničke klase i potlačenih širokih narodnih slojeva, gdje se brzo ističe svojom nepoštednom borbom za ostvarenje boljih životnih uslova radnog naroda. U to vrijeme, Marko učestvuje i organizira štrajkove i demonstracije protiv velikosrpskog reakcionarnog režima. Takvim svojim radom, kao i velikom odanošću narodu, Marko je sebi prokrio put za ulazak u Komunističku partiju, čijim je članom postao 1925. god.

Otada, sa još više žarkog poleta, razvija svoje djelovanje u borbi

protiv reakcionarnih protunarodnih vlastodržaca.

Prekaljen u borbi, odan do krajnosti svojoj Partiji, naoružan naukom Marksa i Lenjina, Marko se razvio u velikog revolucionara.

Sestojanuarska diktatura ga progoni i osuđuje na pet godina robije. No Marko se i na robiji žestoko bori protiv nečovječnog postupka kazničke uprave prema političkim osuđenima. Tamo se našao s brojnim Hrvatima-nacionalistima, koji su došli na robiju zbog slijepog podlijevanja utjecaju frankovačko-fašističke propagande. Mnoge od njih Marko je uspio osvijestiti i izvesti na put borbe za slobodu.

Po izlasku sa robije, Marko se baca svom snagom i energijom na buđenje svijesti širokih radnih masa, krstareći svim krajevima naše zemlje. Godine 1936. odlazi u Španiju, da se bori na strani slobodoljubivog španskog naroda, protiv Frankove fašističke soldateske i međunarodnih imperijalista. Na putu za Španiju nailazio je na sve moguće zapreke, ali nepokolebiv i nezadrživ u izvršavanju zadataka koje je pred njega postavila njegova Partija, on se probija na bojni polje, gdje se brzo osjetilo njegovo prisustvo među dobrovoljcima internacionalne brigade. Ljubav prema narodnoj slobodi i neograničena mržnja prema fašističkim zlo-

čincima, stvaraju od Marka legendarnog junaka Estremadure, Katalonije, Aragona i drugih krvavih poprišta Španije.

Nakon tragičnog završetka rata u Španiji, Marko se vraća u svoju zemlju, obogaćen velikim i ratnim i organizacionim iskustvom.

Nezajziva fašistička neman uškoro zatim smrtno ugrožava narode svijeta, a posebno slavenske narode. U tome momentu Komunistička partija Jugoslavije pod vodstvom druga Tita signalizira neposrednu opasnost i za našu slobodu, mobilizirajući pod barjak slobode sve patriotske snage Jugoslavije. Kao član Centralnog komiteta Komunističke partije Jugoslavije, Marko krstari cijelom našom zemljom. Na njemu svojstven način, u neposrednim dodirima, on

je brzo stekao povjerenje svih onih, s kojima bi dolazio u dodir. Uvijek vedar i nasmiješen, pun raznih dosjetaka i narodnih izreka, Marko je djelovao neodoljivom snagom masovika.

Pred fašističkom najezdom našla se i naša zemlja. Podgrizena i rastočena nezapamćenom izdajom petokolonaša, kod prvog udara fašista, Jugoslavija se srozala kao kula od karata aprila 1941. god.

U Liku su prvi došli nakočepeni i nacifirani talijanski fašisti, a sa sobom su doveli i svoje pse čuvaru — ustaše koje su učili koljačkom zanatu u Italiji.

Nije dugo potrajalo kad su ustaše u plamen zavili Liku. Započelo je masovno istrebljivanje srpskog stanovništva, paljenje srpskih sela, ubijanje i premlaćivanje hrvatskih rodoljuba, poznatih od ranije zbog svog antifašističkog stava. U tim sudbonosnim danima naroda Like, Komunistička partija šalje svog vjernog sina Marka Oreškovića da organizira ustanak u Lici.

Ustaški zulumi prevršili su svaku mjeru. Narod je bježao ispred poživinčenih ljudskih kazaka, sklanjajući se po šumama i šikarama. I tada se pojavljuje u srpskim selima gorostasni lik Marka Oreškovića-Krtitje, koji pozivlje narod na ustanak. Vijest o dolasku Markovom, pronijela se munjevitom brzinom od kuće do kuće, od sela do sela. On neumorno krstari Likom, navraćajući u zbjegove i sela, nalazeći obezglavljene i preplašene mase naroda. Njegove snažne i zanosne riječi, slušale su se netremice i povraćale vjeru u spasenje i opstanak. Gdje god bi se pojavio, oko njega se brzo okupljao narod. Tada bi on upitao okupljene: šta su? Pa kad bi mu onako u povjerenju pola glasa, priznali da su Srbi, Marko bi namrštenog lica podviknuo, da su slabici a ne Srbi. »Zar potomci Miloša Obilića da se dadu progoniti kao zečevi od ustaške paščadi? Ej, šta čekaš Srbije tužni?«, zagrmio bi Marko. »Hoćete li dozvoliti da vas ova gamad utamani?, vatajte sjekire roglje, kose, toljage, pa udrite skotove! Nebojte se, nismo sami! S nama je majka Rusija, s nama su svi rodoljubivi Hrvati! Sve nas poziva i vodi u sveti boj Komunistička partija!«

Ove muške riječi, izgovorene s dubokom uvjerljivošću prekaljenog borca, padale bi kao melem na tešku boljku. Iz svake njegove riječi izbijala je plamena ljubav prema tlačenicima i gaženima. Pored silne energije, koja se tako snažno ocrtavala na njegovom liku, Marko je bio profinjena nježnost, naročito prema majkama i djeci. Ta toplina ulijevala je neograničeno povjerenje i ljubav prema njemu. Marko se nije dugo zadržavao u jednom selu. Žurio je da što prije obide Liku i dio Bosanske krajine, da što prije rasplamsa buktinju ustanka.

I, narod nije oklijevao. Nije se više bježalo u šume, nego se dočekivalo u zasjedama, da se umlati svakog onog, tko pokuša ući u selo da terorizira i odvodi ljude. Rezultat Markovog bodrenja i obilaska Like i Krajine nije izostao — 27. jula buknuo je ustanak u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Ovog puta zazviždali su metci iz osvetničkih pušaka obespravljene raje, a uvalama gordog Velebita, Kapele, Plješivice odzvanjao je eho pjesme: »Oj narode Like i Koruna, došlo vrijeme da se diže bu-

Marko Orešković

na!«. Neprocjenjiva je Markova zaloga, što je Narodni ustanak bio već u samom početku usmjeren pravcem stvaranja oružanog bratstva i jedinstva srpskog i hrvatskog naroda, jer je on uspio potpuno razgoliti sve podje namjere fašističkih okupatora i domaćih izroda, da se oslobodilački rat ne pretvori u bratoubilački.

Talas Ustanka zahvatio je ubrzo sve krajeve naše zemlje, a u Lici je za vrlo kratko vrijeme ustaška gamad satjerana pod skute svojih talijanskih gospodara. O Marku su sponatno nicali pjesme priznanja i blagodarnosti, kao rijetko o kome junaku, a između svijui najznačajnija je ona: »Drug je Marko hrvatskoga roda, al' je majka srpskoga naroda«. Kroz pjesme, srpski je narod izražavao svoju neizmjernu zahvalnost Hrvatima Marku Oreškoviću za njegovu veliku ljubav i samoprijegorne napore.

I, kada je najviše radio da poveže i koordinira partizanske akcije Like, Dalmacije i Bosne, što bi u velikoj mjeri olakšalo obranu ugroženih sela, u prvom redu srpskih, — izdajnička ruka četničkih zlikovaca prekida nit njegovog junackog i plemenitog života, 20. oktobra 1941. godine u bosanskom selu Očjenu.

Vijest o njegovoj pogibiji skamenila je srca svih naših naroda, a posebno ličkog rodoljubivog stanovništva. Dah je zastao za moment, pesnice su se stezale u Ličani su se zakleli, da će osvetiti svoga div-junaka i zaštitnika, što je ubrzo iza njegove smrti i izvršila četa, koja je dobila njegovo ime.

Neprijatelji narodne slobode znali su ocijeniti veličinu i snagu nesalomivog i neustrašvog borca-revolucionara Marka Oreškovića-Krtitje. No nisu znali, da se ubijanjem jednog čovjeka ne može ubiti ideju borbe za slobodu i socijalnu pravdu, za koju su položili svoje živote bezbrojni sinovi naših naroda.

Kao znak zahvalnosti i visokog priznanja naš narod je podigao velebni spomenik pokojnom Marku u Titovoj Korenici, a mi s ovim skromnim osvrtom na njegova životna djela želimo osvježiti sjećanja na velikog sina naših naroda, koji je sagorio u borbi za bolji život radnog naroda.

B. Rapajić

Ustanak je planuo

(Nastavak sa 1. strane)

jateljske posade na željezničkim stanicama.

Zapovjednik II. oružničke pukovnije iz Knina general Mizler javlja 31. srpnja u Zagreb:

U DALMACIJI I PETROVOJ GORI

»Pred opasnošću da budu odsječeni, vojska i oružništvo povukli se sinoć do Drniša i jutros opet povratili u Knin...«

Iz Karlovca je pukovnik Tomašević javio, 30. srpnja, da su pobunjenici demolirali prugu Caprag — Karlovac. Na padinama Petrove Gore vode se borbe s pobunjenicima.

Ove borbe su vodene kod sela Perne i Krstinje.

Komandant čete kraljevskih ka-

rabinjera iz Zadra Umberto Buonassisi javlja, 2. kolovoza:

»Jučer poslije podne u selu Kru-pac kod Obrovca sukobili se Srbi i Hrvati... Ubičen 21 ustaša i 1 Srbin, 4 Srbinja ranjena...«

Okupatorov kapetan, naravno, tumači i ovu borbu na svoj način. Nije tu vodena nikakva borba između Srba i Hrvata, već su ustaničke grupe tukle po ustašama...

U velikom broju neprijateljskih dokumenata osvijetljene su tako značajni dani ustanka oko 27. srpnja 1941., a naročito u okolini Srbi i u Lici. A, kao što se vidi, nije bez tih događaja bila, istih dana ni Bosna na zapadu, ni Petrova Gora na sjeveru, ni Knin i Obrovac na jugu...

Mahmut Konjhodžić

Sjećanja na osnivački kongres KP Hrvatske

(Nastavak sa 1. strane)

lo! Vrijeme je pokazalo, što je taj čovjek već tada značio za našu Partiju i zemlju.

— A bio je to drug Tito!

Govoreći o atmosferi na kongresu, drug Šimić je živo opisao onih nekoliko historijskih sati. Kongres je, sjeća se drug Šimić, održan po noći, a referat čitan pod svjetlom baterijske lampe, skriven s jednim kaputom. Čitanje referata praćeno je vrlo pažljivo.

Diskusija je bila živa. Drugu Šimiću još danas se čini, da nije bilo nijednog prisutnog delegata, koji nije uzeo riječ bar jednom. Delegati su tražili rješenja za mnoga nejasna pitanja i obimno koristili prisutnost druga Tita, tada druga »Ivice«, da objasni mnoge nejasne

stvari, mnoge kontradiktorne direktive dobivene od ranijeg rukovodstva iz inozemstva.

Naročito je mnogo bilo diskusije oko sistema i metode partijskih organa. I n tko nije ostao bez odgovora. Drug Tito je ukazao na teške posljedice frakcionastva i grupastva u Partiji, i na velike mogućnosti korištenja legalnih uslova rada u sindikatima i drugim društvenim organizacijama.

— Svima nam je jasno bilo, rekao je na kraju razgovora drug Rudi Šimić, da Partiju treba izvući iz začahurenosti. Međ delegatima se osjećala, kroz cio rad kongresa, živost i dobro raspoloženje, jer smo svi vidjeli da je ovaj osnivački kongres izvršio prelom u radu Partije.

NARODU ŠIBENSKOG KOTARA

čestitaju

Dan ustanka naroda Hrvatske

Kotarski komitet Saveza komunista

Kotarski odbor SSRN

Kotarski komitet Narodne omladine

Kotarski odbor Saveza boraca i

Ratnih vojnih invalida

Kotarski komitet SK razmatra probleme ideološko-političkog rada

Učinjen je napredak na području kotara

Problemi ideološko - političkog rada u organizacijama Saveza komunista bili su predmet sastanka Kotarskog komiteta SK, koji je održan u prošlu srijedu. Pored članova komiteta, sastanku su prisustvovali sekretari općinskih komiteta, rukovodioci ideoloških komisija općinskih komiteta i članovi ideološke komisije Kotarskog komiteta.

U referatu, koji je podnio Paško Periša, rukovodilac ideološke komisije Kotarskog komiteta SK, konstatirano je uz ostalo, da je na području kotara učinjen stanoviti napredak u ideološko - političkom radu. Međutim, to ne znači da se nije moglo i više učiniti na tom polju, a osobito kad se zna da naš radni čovjek i članovi SK osjećaju potrebu za ideološko - političkim radom, za znanjem. Budući da na kotaru ima prilično snaga i već gotovih ustanova i organizacija koje mogu pružiti to znanje, onda je neophodno da se u tom pogledu učine daljnji koraci naprijed.

Naglašeno je, između ostalog, da je organizacija ideološkog rada jedan od najsloženijih zadataka, koji treba iz godine u godinu sistematski provoditi. Članovi Saveza komunista, a prije svega oni koji rade na organizaciji odgojnog rada ne smiju nikada izgubiti iz vida Engelsove riječi o značenju teoretske borbe. »Naročito će biti dužnost vođa, pisao je Engels još 1874. godine, da se sve više praveći u svim teoretskim pitanjima... i da uvijek imaju pred očima da socijalizam otkad je postao nauka traži da se s njim postupa kao s naukom«. Nije, dakle, stvar u tome, istaknuto je dalje u referatu, da se formalno ispune ovi ili oni programi, već da se stvarno nešto nauči što svakom komunisti kao pojedincu i osnovnoj organizaciji kao cjelini može i mora koristiti u praktičnim političkim akcijama. Praktična politika i ideološki rad su nedjeljivi.

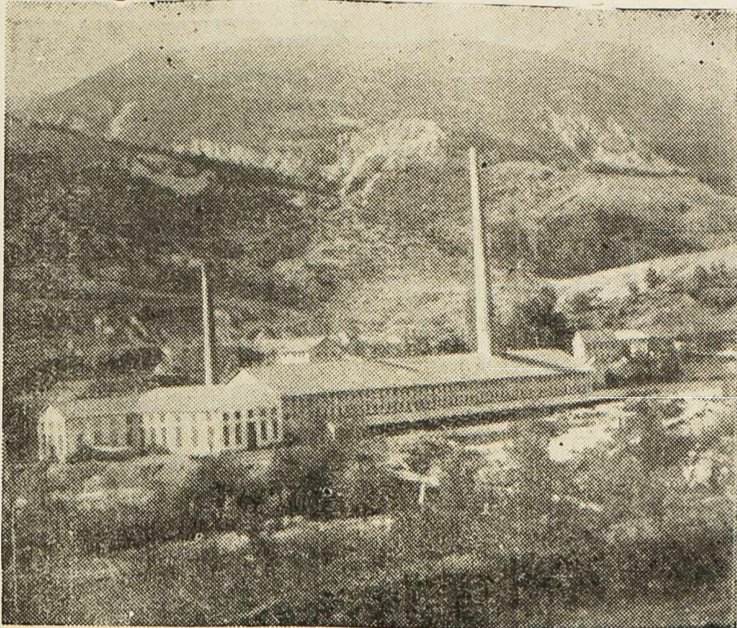
Također je istaknuto da izgradnja socijalizma neminovno dovodi na pozicije socijalizma i u Savez komunista nove generacije radnih ljudi, u prvom redu omladine. I u pravu o komunistima će najviše zavisiti kojim tempom će se to vršiti. Novim komunistima i novim graditeljima socijalizma stariji komunisti treba da budu živ primjer u koji će se oni ugledati. U prvom polugodištu ove godine u Savez komunista primljena su 504 nova člana, što je bez sumnje lijep napredak. Upravo tim ljudima potrebno je obratiti najveću pažnju.

Nakon diskusije o problemima ideološko-političkog rada u organizacijama Saveza komunista, na sastanku je bilo riječi i o proslavi 20-godišnjice Komunističke partije Hrvatske. Pored ostalog, održat će se svečane sjednice Kotarskog i općinskih komiteta, kao i osnovnih organizacija SK, na kojima će se održati prigodni referati.

Razmatrano je nadalje pitanje

priprema za izbor delegata za VII. kongres SKJ. Osnovane su komisije za »Spomenice 1941.« i za prikupljanje historijskog materijala radničkog pokreta, a izvršena je i dopuna ideološke komisije Kotarskog komiteta.

Na kraju je diskutirano o mogućnosti otvaranja večernje partijske škole u Šibeniku. Odlučeno je da se takva škola otvori, jer za to postoje uvjeti.

Ciglana u Strmicu

Općinska konferencija SRVI Šibenik

Vodi se briga o djeci palih

U prisustvu preko stotinu delegata iz 32 osnovne organizacije SRVI općine Šibenik, te gostiju iz Splita, Knina i Drniša kao i predstavnika Saveza boraca, Socijalističkog saveza i Kot. odbora SRVI, održana je općinska konferencija SRVI Šibenik.

U referatu i diskusiji najviše je bilo riječi o brizi za djecu palih boraca, te samohranih roditelja i teških invalida.

Koliko se članstvo obraća Općinskom odboru SRVI za pomoć u

rješavanju raznih svojih pitanja vidi se najbolje po tome, što su prostorije tog odbora uvijek pune ličnih i porodičnih invalida, tako da dnevno 15 do 25 invalida prode kroz društvene prostorije. Svima njima nešto se pomogne, napiše žalba ili molba, pruže razna objašnjenja i sl.

Na prošlogodišnjoj skupštini doneseni su zaključci da se po selima i blokovima formiraju osnovne org. SRVI. Dosad je uspjelo da se na području općine formiraju

32 osnovne organizacije. Priličan broj tih organizacija dosta dobro radi. Za svaku u pohvalu je dobar rad odbora osnovnih organizacija u Prvić Luci i Sepurini, te Dubravi, Slivnu, Vrpulju, te većini osnovnih organizacija u gradu.

Stalnim postavljanjem u prvi plan brige o djeci palih boraca i žrtava fašističkog terora, njihovi problemi u znatnoj mjeri su riješeni. Od strane organizacija i Općinskog odbora SRVI mnogo je poklonjeno pažnje školovanju djece palih boraca, te je posredstvom ovog odbora priličan broj djece dobio stipendije. Što se tiče zaposlenja invalida i djece palih boraca, to je pitanje uglavnom riješeno, no najteže je zaposliti žensku djecu palih boraca koju su svršila stručnu školu.

Karakteristična pojava je da se po završetku školske godine roditelji prosto utrkuju u tome da smjeste svoju djecu u dačke domove, bez obzira na njihovo imovno stanje i kapacitet domova. Pored ostalog, na kraju izvještaja i diskusije je naglašeno, da je Općinski odbor SRVI Šibenik u protekloj godini dobro izvršio svoj zadatak i razvio široku djelatnost.

Na kraju je skupština izabrala novi odbor. Za predsjednika je izabran Stipe Bralić, a za tajnika Uglješa Baranović.

B. U.

Na temu o kupalištima

Da li je Šibenik stvarno grad na moru, a bez mora, kako to mnogi tvrde? Mnogo stvari govori u prilog ovoj tvrdnji, ali isto toliko argumenata stoji protiv nje. Odvojenost Šibenika od mora je više materijalno tehničke naravi, jer de facto, ako poznajemo smjestaj Šibenika i njegove okolice, on ima idealno razvedenu obalu s obiljem prirodnih ljepota nazvanih po krasnim uvalama obrastim šumarcima. Grad Šibenik onakav kakvog ga danas poznajemo, stvarno nema mogućnosti da smjesti jedno kupalište, koje bi bilo pristupačno ojašicama, a da ne bude previše udaljeno od grada. Ja bih se složio sa piscem članka o gradskom kupalištu, objavljenog u »Šibenskom listu«, da je prirodni izlaz Šibenika na tzv. otvoreno more, kod Zablaca. Taj perspektivan razvoj grada, prema Zablacu i Brodarica, predviđen je i urbanističkim planom grada. Prirodni put razvoja vodi na tu stranu, samo je pitanje vremena kada će do toga doći i kojom brzinom će se to odvijati. Prema sadašnjem tempu izgradnje i raspoloživim sredstvima, to je prilično daleka perspektiva, ali koja ni malo ne umanjuje realnost lociranja budućeg kupališta na tu stranu. Pogotovo će ova zamisao biti opipljivija, kad dođe do iz-

gradnje Jadranske turističke ceste. No paralelno sa pripremanjem za kupalište kod Zablaca, može se mnogo učiniti za poboljšanje saobraćajnih veza sa postojećim kupalištima, te stvaranje mogućnosti za pristup na tzv. divlje plaže. Tu i tamo nabacivana je mogućnost izrade jedne ceste od Martinske do Jadrice, a koja bi pratila obalu kanala, međutim ideja je ostala samo na razgovorima. Moje je mišljenje da bi jedna ovakova cesta mnogo značila za poboljšanje kupališnih prilika u Šibeniku, a imala bi i veliku turističku vrijednost. Prijelaz od splavi do Martinske je ipak jednostavniji od prijevoza do Jadrice i moguće ga je sa manjim investicijama prilično usavršiti.

Osm toga, trebalo bi nešto učiniti i na poboljšanju prijevoza na Jadriju. Po mom mišljenju najefikasnija bi bila organizacija prijevoza po principu morskih tramvaja, kao što je, recimo, slučaj u Veneciji. Mogla bi se uvesti dva veća motorna čamca u koji mogu stati do 50 ljudi sa 2 člana posade, s brzinom od 12 morskih milja na sat.

Mislim, da bi ove dvije stvari umnogome pridonijele da problem kupališta u Šibeniku ne bude veći problem.

m-n

vijesti iz Knina

Pripreme za proslavu

Odbori za proslavu i organizacije Saveza boraca izvode posljednje pripreme za proslavu 27. jula — Dana ustanka u rirvatskoj.

U selu Očestovu, gdje je izgrađena kosturnica, obavljat će se na svečan način prijenos kostiju i sahrana 26 palih boraca. Pored učesnika mjestana, seljaka iz susjednih sela na proslavu će doći građani Knina, predstavnici narodne vlasti, političkih i društvenih organizacija, koji će pozdržati vijence. Također će učestvovati vojna muzika i počasni vod JNA.

I u drugim selima kninske općine prigodnim svečanostima, sport-

skim i zabavnim programima bit će obilježena proslava narodnog praznika. Uoči proslave na mnogim planinskim vrhuncima bit će zapaljene vatre.

Knin će također za vrijeme praznika poprimiti svečaniji izgled. Održat će se nekoliko kulturnih i zabavnih priredbi. Pripadnici predvojničke obuke učestvovat će u improviziranom napadu na Knin. Novosagrađeno strelište bit će svečano otvoreno, a tom prilikom će se održati i streljačka takmičenja između Knina i obližnjih gradova. Vojna muzika priredit će koncert na otvorenom, a u pauzama nastupit će vježbači »Partizana«. Počevom Dana ustanka predviđeno je da se uredi izlog sa slikama narodnih heroja iz ovoga kraja. Narodno veselje održat će se u Vrpulju na Vrelu i u bašti doma JNA.

MATIČNI URED

RODENI

Biljana, kći Vladimira i Mare Stoilković; Gorana, kći Draga i Bose Torbica; Siniša, sin Vinka i Zorke Erceg; Željka, kći Ilije i Zorke Jerković; Jela, kći Mije i Kate Gugo; Biljana, kći Dragiše i Marije Jovanović; Dragomir, sin Dorda i Veronike Katić.

VJENČANI

Čikojević Vojin, vojni muzičar - Pavičić Marija, službenik i Marjanović Mirko, željezničar - Miloš Anđelića, domaćica.

UMRLI

Anić Matić Marko pok. Jure, star 83 god.

Školska zadruga u Lozovcu

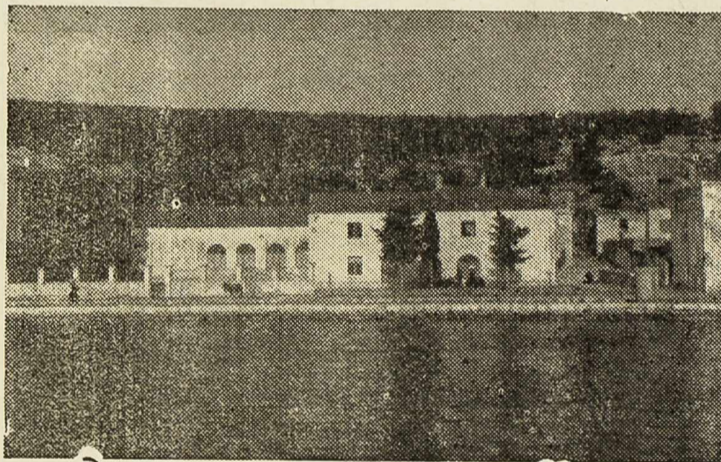
Zavidni rezultati

Početkom prošle školske godine osnovana je pri osmogodišnjoj školi u Lozovcu školska zadruga u koju je učlanjeno 111 učenika-ca. U jednogodišnjem periodu članovi ove zadruge koja je ujedno i jedina zadruga takve vrste u šibenskoj općini postigli su zavidne rezultate. Učenici su uredili igralište za odbojku, zatim školski vrt, a u neposrednoj blizini škole zasadili su oko 200 sadnica badema. Nadalje članovi ove zadruge nabavili su nekoliko košnica. Isto tako ogriđali su školsko dvorište kao i prilaze školi. Veliku pomoć pružio im je upravitelj škole Boško Perić i zajednici s ostalim nastavnicima.

U narednoj školskoj godini predviđeno je da se uredi jedan cvjetnjak, te igralište za mali rukomet.

Na svim tim radovima naročito su se istakli učenici VII. razreda koji su ujedno polučili i najbolji uspjeh u školi. Srednja ocjena u učenju iznosi 3,10. Posebno se u radu zadruge istakao učenik Lazo Knežić. Učenici su također u toku prošle školske godine u čast rođendana druga Tita izdali prvi broj »Zadrugara« u kojem su učenici iznosili probleme i uspjehe u radu svoje zadruge.

Zgrada zadružnog doma u Tijesnom

Dr. Jelka Perić

KUGA U ŠIBENIKU 1649.

U takvim prilikama nije mogla da izbjegne obilna posljedica — glad, a tomu je bilo i dosta razloga. Trgovina je potpuno prestala, kotar nije davao stanovništvu potrebnu hranu za duže vrijeme — radi bolesti rad je u poljima prestao, a stajete živezne namirnice su se istrošile. Cijene namirnica su znatno poskočile. Star žita prodavao se po 20 dukata, tako da ono najgore sirotinje, što nije umrlo od kuge, pogibalo je od gladi. U gradu je obustavljen svaki rad i industrija. Već postojećih rat nario je silnu štetu radu na šibenskim solinama, a kuga im je uslijed pomora radnika zadala smrtni udarac, što je grad teško osjećao i u kasnija vremena, jer su solane bile bogato vrelo prihoda grada i pojedinih obitelji.

Ovom očajnom stanju nesretnih žitelja pridružuje se još i pljačka od strane vojnika (di presidio). Nisu samo iskorisćavali nesreću teško pogođenih obitelji, da im silom i prijevaram otimlju pokucstvo, zlato, srebro, novac i dragocjenosti, već su plijenili zalagaoanicu i Fundak. Uza sav protest građanstva, pljačka se je nastavljala, pa se čini, da su i vlasti išle na ruku pljačkašima. Računa se, da je opljačkano oko 2 milijuna dukata vrijednosti.

U ovako teškim prilikama neizbježiva je bila pomoć vlade. Radi teških posljedica, koje je građanstvo snosilo već uslijed postojećeg rata s Turcima, republika je bila izašla u ususret gradu ma-

terijalnom pomoći. Iza dignute opsade Šibenika po Turcima godine 1647., republika se u korist grada odrekla prihoda na sol za 15 godina, ustupivši mu prihode nekih javnih dobara i davši mu pomoć u zitu i prosu. To je bila neznatna nagrada za junačko držanje Šibenčana za opsade Turaka. Za vrijeme teškog pomora, ta se pomoć pokazala nedostatna, pa je republika zadužila grad za 200 stari kukuruza i 1200 stari prosa. Kako su bile desolatne prilike opustošenog grada, vidi se po tome, što su i u kasnija vremena Vijeća: Plemstva, te Gradana i Puka u više navrata slali odaslanstva, da kod senata isprose razne olakšice i oprost od isplate stčmenutog duga, koji je učinjen u vrijeme kuge.

Za sedam mjeseci haranja pošasti u kućanstvu, mnoge su se obitelji iskorijenile, a mnoge su kuće opustjele. Šibenik još tada jedan od najplemenitijih i najnapučenijih gradova Dalmacije, pretvorio se u pustoš. Prema svjedočanstvu očevidca Carla Casimira Veranzia i Franje Diñica u Šibeniku je tada poginulo više od šest hiljada lica, ne ubrojivši vojnike ni Morlake. Za Morlake nije se mogao niti voditi registar, jer je većina njih poginula na poljima. Farlati tvrdi, da je u sedam mjeseci strahoviti bič pokosio deset hiljada ljudi, što građana, vojnika i seljaka iz okolice, dok Franjo Diñico navodi da je u četiri mjeseca tada

poginulo od kuge dvanaest hiljada ljudi. Prema iskazima Franje Diñica i Farlata u gradu je preživjelo kugu samo hiljadu i pet stotina žitelja.

Dok po sačuvanim ispravama možemo stvoriti jasnu sliku o početku i razvoju bolesti, dolte nam manjkaju vijesti o poduzetim zdravstvenim mjerama u gradu da bi se ugušila bolest. Farlati bilježi kratko, da je početkom jeseni zaraza nešto popustila, a zimi da je sasvim prestala. Diñico pak pripisuje zaslugi generala Poscola, što se je grad u decembru oslobodio od pošasti.

Po svršetku bolesti mogla se stvoriti prava slika o nesreći, koja je zatekla grad. Čitave ulice i kuće opustjele, samostani ispražnjeni, grad bez dovoljno vojničke obrane, polja neobrađena, sve su to bile posljedice strašnog pomora. Ono malo preživjelog plemstva, te građana i kapetanu je da vida rane unesrećenog grada. Da bi se popunile proriđene čete, generalat iz Zadra dozvolio kapetanu Stefanu Biavene, da ode u Veneciju gdje se je imalo provesti novačenje. U Šibeniku ga je zamijenio brat mu Ivan Humbert Hresta, nadimkom Biavene.

Trebalo je težaka za obrađivanje polja, a trebalo je i ljudi za službe u gradu. Gradsko vijeće obratilo se fra N'koli Ružiću za pomoć, jer su pod vodstvom njegovim, novog visovačkog gvardijana Pavla Sirotkovića i župnika Šimuna Brajenovića, došli knezovi i poglavice Zagore, Petrova Polja, Promine i Miljevacu u Šibenik 17. prosinca, 1646. da pred knezom i kapetanom Ivanom Franom Zorzi utvrde na ime puka spomenutih sela pismenu pogodbu i uvjete podaništva i svojevrijednog prijelaza u podanike Skupnovlade. Preko deset hiljada duša smjestilo se je tada pod vedrim nebom oko grada i uz obalu od Grebašice do Tijesnoga sa svim pokuštvom i živinom, pošto su po ugovoru bili zapalili sela i kuće i sašli k moru. Za vrijeme

pošasti u Šibeniku, ovi su se Morlaci očuvali, jer su se zaklonili po Trtru, Zagori, Mosecu, Daruju, Slivnu i Sitnu. Trebalo je sada da spomenuti Ružić nagovori ove pučane da se nastane u gradu i varošima. Njemu je to uspjelo, te se je veliki broj njih nastanio u Docu, Gorici, Varošu, Crnici i Mandalini. Ovako se napućivao opustošeni grad, koji je porastom pučkog elementa dobivao pomalo novu fizionomiju.

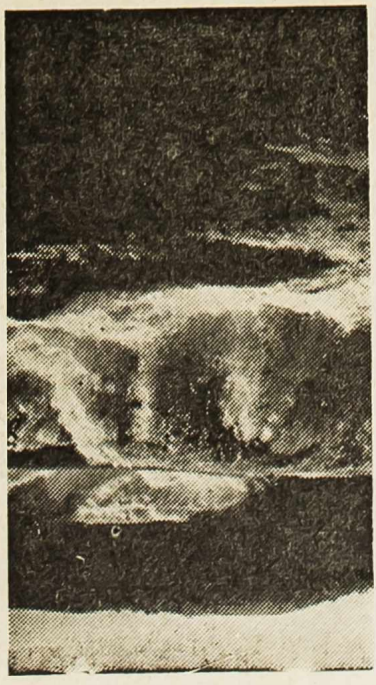
Kad se je grad nešto oporavio od teških posljedica zarazne bolesti, odlučio da izvrši zavjet i sagradi crkvu sv. Roka, zaštitniku protiv kuge. Mjesto za crkvu odabrali su na obali i to na zemljištu koje je većinom bilo vlasništvo Lorenza Tette. Već početkom 1650. počelo se rušenjem kuća i magazina za postavljanje temelja crkve. Vijeće plemstva oslobodilo je 16. februara 1650. Lorenza Tettu, koji je živio većinom u Veneciji, i njegove nasljednika od plaćanja godišnjeg livela od dvadeset lira za jedan porušeni dućan na istom zemljištu. U januaru 1653. Tetta se nalazio u gradu. Tu su prigodu iskoristili prokurator crkve sv. Roka, odabrani u vijeću obih staleža 23. januara, da s njime utvrde 25. januara pismeni ugovor za ustupanje spomenutoj zemljišta. Premda je ugovor bio utvrđen i već ranije udareni temelji spomenutoj crkvi, gradnja se je, kako svjedoči natpis — svršila tek za kneza i kapetana Aleksandra Priula (1689.—1691).

Crkva je podignuta uz Fundak i zvonik katedrale na obali. U zid crkve postavljena je ploča s natpisom i grbom kneza Aleksandra Priula. Godin: 1876. crkva je srušena, a za naknadu je sagrađen oltar u katedrali, a u zidu se čuva spomenuta ploča.

(Svršetak u idućem broju)

NILE BASŤAKO

Povodom napisa "Škradinske teme"

U "Šibenkom listu" od 26. lipnja 1957. godine, drug Petar Bilušić, predsjednik našeg društva, napisao je članak pod naslovom "Škradinske teme". Članak je napisan u vrlo zanimljivom i zanimljivom tonu, ali ipak, kao što je već poznato, u vrlo nepovoljnom i nepovoljnom tonu. Članak je napisan u vrlo nepovoljnom i nepovoljnom tonu, ali ipak, kao što je već poznato, u vrlo nepovoljnom i nepovoljnom tonu.

Prinove Velikog vijeka

1572. - 1585.

Na 22. prema 14. glava Velikog vijeka, dakle, jedan od najvažnijih i najvažnijih dijelova ovog vijeka, koji je bio vrlo zanimljiv i zanimljiv. Članak je napisan u vrlo nepovoljnom i nepovoljnom tonu, ali ipak, kao što je već poznato, u vrlo nepovoljnom i nepovoljnom tonu.

POVEĆANJE SE PRISTUPLJIVIMA U RASADNIKU ČISTA MALA

Na području šibenskog kotara postoji veliki rasadnik u čijem sastavu su mnogi vrstovi drveća. Rasadnik je vrlo zanimljiv i zanimljiv, ali ipak, kao što je već poznato, u vrlo nepovoljnom i nepovoljnom tonu.

UBOLA DJEVERA NOZEM

U selu Nuntiću općine Kistanje nakon čiparskog rata, 1572.-1585., izbio je vrlo ozbiljan i ozbiljan problem. Članak je napisan u vrlo nepovoljnom i nepovoljnom tonu, ali ipak, kao što je već poznato, u vrlo nepovoljnom i nepovoljnom tonu.

Petar Bilušić

U ovom članku, Petar Bilušić govori o svojim iskustvima i o važnosti razvoja sela. Članak je napisan u vrlo nepovoljnom i nepovoljnom tonu, ali ipak, kao što je već poznato, u vrlo nepovoljnom i nepovoljnom tonu.

Vodice danas

U ovom članku, Petar Bilušić govori o razvoju sela i o važnosti razvoja sela. Članak je napisan u vrlo nepovoljnom i nepovoljnom tonu, ali ipak, kao što je već poznato, u vrlo nepovoljnom i nepovoljnom tonu.

Vodice danas

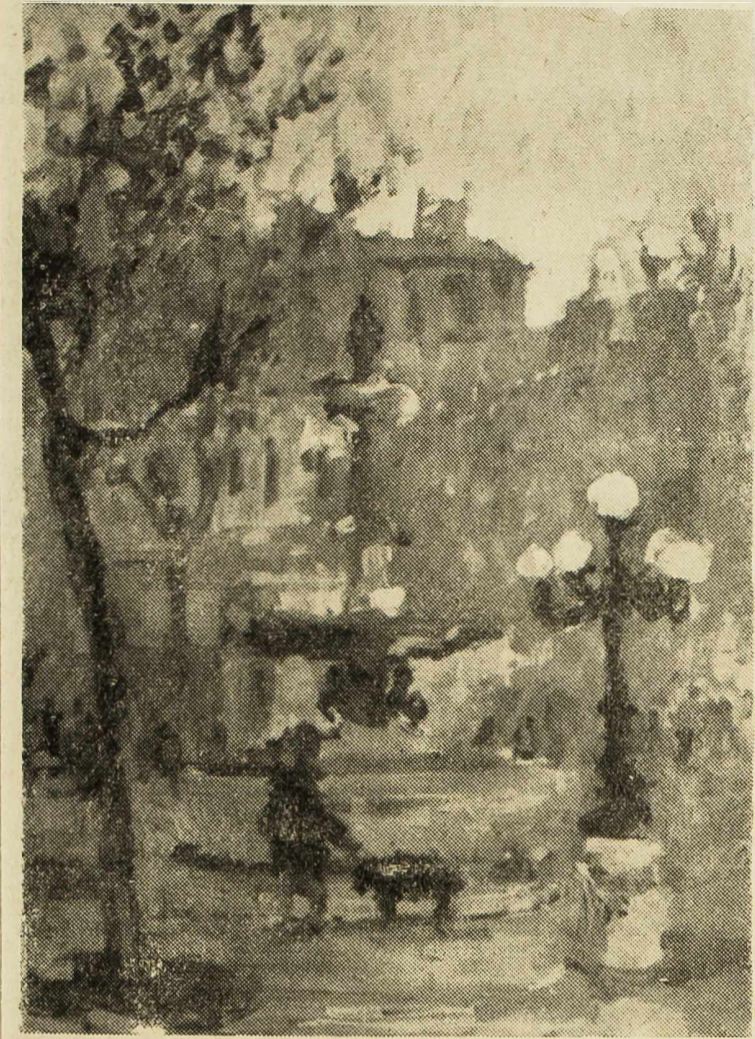
U ovom članku, Petar Bilušić govori o razvoju sela i o važnosti razvoja sela. Članak je napisan u vrlo nepovoljnom i nepovoljnom tonu, ali ipak, kao što je već poznato, u vrlo nepovoljnom i nepovoljnom tonu.

Vodice danas

U ovom članku, Petar Bilušić govori o razvoju sela i o važnosti razvoja sela. Članak je napisan u vrlo nepovoljnom i nepovoljnom tonu, ali ipak, kao što je već poznato, u vrlo nepovoljnom i nepovoljnom tonu.

kultura - prosvjeta - kultura - prosvjeta - kultura

Razgovor s akademskim slikarom Josipom Rocom Galerija je neophodna našem gradu

Josip Roca: Pariški motiv (gvaš)

iz filmskog svijeta KRIVICA JE OBOSTRANA

Film kao sredstvo propagande svuda u svijetu ima široku primjenu. Kod nas, međutim, organizirana proizvodnja propagandnih filmova takoreći ne postoji. Kad je nedavno, prilikom posjete državniku jednoj strani zemlji, trebalo odabrati nekoliko koji bi javnost te zemlje informirali o nama — jedva su nađena 2—3, i to vrlo prosječnog kvaliteta. Diplomatska predstavništva, turističke i druge ustanove i organizacije u inozemstvu često traže filmove koji bi upoznali svijet o životu Jugoslavije, za koju, iz razumljivih razloga, postoji veliko interesovanje. No, mi ih nemamo. Gotovo da ih više imaju strani turisti, koji ih za vrijeme odmora u Jugoslaviji, snimaju i s uspjehom prikazuju u svojim zemljama.

Poslije rata proizvedeno je nekoliko stotina kratkometražnih filmova, ali je mali broj onih koji mogu da služe u propagandne i informativne svrhe u inozemstvu. Većina je ili tematski nepogodna, neaktuelna, ili rađena isključivo za unutrašnje potrebe. No i oni koji bi tematski bili pogodni ne mogu biti prikazivani zato, što su vrlo lošeg kvaliteta. Tako dolazimo do apsurdne situacije: kao rijetko koja zemlja, nismo u stanju da putem filma pružimo inozemnom gledaocu podatke o Jugoslaviji, našem društvu i državnom uređenju, kulturnim i historijskim spomenicima, geografskom položaju, našem moru, prirodnom ljepotama, sportskoj djelatnosti, industriji koja je učinila ogroman napredak. Narodnooslobodilačkoj borbi o kojoj je svijet malo obavješten, ili o njoj ima nepotpune i neprecizne predstave, i t. d.

Predstavnici naših informativno-propagandnih službi (Publicistički zavod »Jugoslavija«, Sekretarijat za informacije, Komisija za kulturne veze sa inozemstvom i drugi) smatraju da za to snose krivicu isključivo filmska poduzeća.

Nedostatak propagandnih filmova, prije svega, posljedica je normalnog stanja u produkciji našeg kratkometražnog filma uopće. Poduzeća ne će da se izlažu materijalnom riziku, jer je proizvodnja takvih filmova nerentabilna (dotacije su male, bioskopi ih ne prikazuju, štampa o njima malo piše) — tako da se, s obzirom na privredne principe po kojima poduzeća posluju, može razumjeti, ako ne opravdati, takav stav. Filmski umjetnici (pisci scenarija, redatelji, snimatelji) također nerado snimaju te filmove, jer su materijalno nedovoljno stimulirani. Naravno, da je takva argumentacija isključiva i da ne može biti sasvim prihvaćena, jer informiranje svijetske javnosti o nama nije

samo stvar za to specijalnih službi, već i proizvodnih filmskih poduzeća. U Udruženju proizvođača Jugoslavije ne postoji sekcija koja bi se bavila problemima propagandnog filma, što dokazuje da poduzeća u principu zanemaruju produkciju tih filmova. Udruženje ne uvidi kakve sve političke i druge korisnosti mogu takvi filmovi da imaju za propagandu zemlje.

No, da li treba samo proizvođačima prigovarati što nemamo propagandnih filmova? Svakako: štaviše, smatramo da je njihova proizvodnja više stvar inicijative naših informativno-propagandnih ustanova, odnosno organizacija koje se bave plasiranjem tih filmova u inozemstvu — nego poduzeća. Ako, naprimjer, američkoj propagandnoj službi treba propagandni film, onda se ona obraća filmskim producentima, zahtijeva od njih »takav i takav« film i njegovu

Antun Nalis — Gospodin Iki

proizvodnju dotira onoliko koliko ona košta. Naši propagandisti, međutim, obraćaju se producentima samo onda kad iskrsne neka prijetnja, neposredna potreba za filmom (usto, nedovoljno ih dotiraju). Umjesto da su u stalnom kontaktu s proizvođačima, da sistematski pripremaju narudžbinu tih filmova, da ih repertoarski planiraju — oni ih se prisjete otprilike onda kad im zatraže diplomatska predstavništva; ili turističke, trgovinske ili druge organizacije u inozemstvu, ili pak onda kad iskrsne bilo kakva hitna potreba. Sve to navodi na pomisao da smo mi ipak više loši propagandisti, nego što smo loši producenti propagandnih filmova.

Krivica je, dakle, obostrana.

Milutin Čolić

Izrada freske na zidu u Vijećnici povjerena je, kako je poznato, našem sugrađaninu akademskom slikaru Josipu Rocu. Povodom njegovog boravka u našem gradu radi izrade freske, naš saradnik je posjetio umjetnika, da bi mu za naš list postavio neka pitanja, na koja je ovaj spremno odgovorio.

Kad ste prvi put osjetili sklonost ka slikarstvu?

— U svom najranijem djetinjstvu. U razredu sam uvijek bio jedan od najzapaženijih. Od svih predmeta najveću sam pažnju posvećivao crtanju, zbog čega sam zapostavljao druge predmete i dolazio u sukob s nastavnicima.

Što smatrate svojim prvim uspjehom?

— Bilo je u djetinjstvu više manjih »uspjeha« do kojih su drugi mnogo više držali i pricali u meni ne slikara već arhitekta, jer sam kod crtanja u slobodnom vremenu perom i tušem najviše crtao zanimljive arhitektonske objekte, a i sam pravio nacрте.

Što je bilo odlučujuće za vaše opredjeljenje za slikarstvo?

— Velika volja za likovnim izražavanjem.

Cemu imate najviše zahvaliti ostvarenje vaših težnja?

— Svojoj tvrdoglavoj upornosti, a i materijalnim mogućnostima, koje su poslije rata velikom broju mladih ljudi u Jugoslaviji omogućile školovanje.

Što smatrate svojim dosad najvećim uspjehom?

— Najveći uspjeh može biti jedno djelo, a koje je pored mog ličnog zadovoljstva kao slikara naišlo i na potvrdu stručne likovne javnosti. To su radovi koji su nastali za vrijeme boravka u Parizu.

Koje je vaše djelo dosad postiglo najviše priznanje?

— »U pariškom salonu«, otkupljen od Jugoslavenske akademije za Modernu galeriju.

Na kojim izložbama izlažete?

— Na samoostalnim, grupnim, UJUG-a i riječkom Salonu.

Što je po našem mišljenju najkarakterističnije za našu savremenu likovnu umjetnost?

— To što se ona sve više afirmira na svjetskim izložbama, kojih je posljednjih godina sve više.

Da li se može govoriti o našem specifičnom likovnom izrazu?

— Naše slikarstvo između dva rata, naročito u Hrvatskoj, nosilo je jasne karakteristike našeg likovnog smjerenja u okviru slikarske grupe »Zemlja«, čija vrijednost se vani još i danas cijeni, dok poslijeratno slikarstvo, zbog rata, i ratnih posljedica, tek ovih posljednjih godina traži svoje puteve za adekvatan naš likovni izraz. Veliku ulogu u ovom »igra sloboda likovnog stvaranja«. Danas su, u relativno kratkom vremenu, već vidljivi rezultati ovog nastojanja. Naša umjetnost nije više uniformirana i razvijala se u različitim pravcima u savremenu umjetnost visokog likovnog nivoa, kako u plastici, tako i u slikarstvu i grafici.

NOVE KNJIGE I ČASOPISI

Politička dokumentacija 2

U izdanju »Kulture«, Beograd izšla je druga sveska »Političke dokumentacije«. U ovom broju pripremljeni su iscrpni materijali sa plenuma centralnih komiteta Saveza komunista republika koji su održani posljednjih nekoliko mjeseci.

Sa IV. plenuma Centralnog komiteta Saveza komunista Makedonije, koji je raspravljao o nekim organizacionim i političkim pitanjima, objavljen je referat druga Krste Crvenkovskog »O teritorijalnim organizacijama« kao i pojedina izlaganja iz diskusije.

IV. plenum Centralnog komiteta Saveza komunista Srbije raspravljao je o nekim pitanjima prosvjetne politike o čemu je referat podnijela drugarica Milka Minić-Pored referata drugarice Milke Minić, objavljena su u cjelini izlaganja drugova Petra Stambolića i Rodoljuba Čolakovića, kao i izvodi iz pojedinih diskusija.

Na Petom plenumu Centralnog komiteta Saveza komunista Slovenije raspravljano je o aktuelnim organizacionim i političkim problemima Saveza komunista Slovenije. Edicija donosi referat koji je podnijela drugarica Vida Tomšić i izlaganja pojedinih diskutanta.

I na kraju, objavljeni su iscrpni materijali sa III. proširenog plenuma Centralnog komiteta Saveza komunista Hrvatske: referat druga Nikole Sekulića »O ideološko-političkim pitanjima« u cjelini, kao i osnovno iz izlaganja u diskusiji.

Čitaocima i suradnicima
čestitamo
DAN USTANKA
NARODA HRVATSKE

Ovogodišnji Bienale grafike u Ljubljani potvrđuje ovu konstataciju.

Prije smo dosta »čušali i čitali« o nezdravim odnosima između likovnih umjetnika, naročito o sukobima između »starih« i »mladih«. U zadnje vrijeme nešto manje. Da li to znači da su prilike sanirane?

— Borba između starih i mladih danas se svela na normalnu borbu

Koji je dosad bio vaš najjači umjetnički doživljaj?

— Izložba francuskog impresionizma u Parizu 1955.

Jedno pitanje, doduše banalno, ali interesira nas: vaše mišljenje o apstraktnom slikarstvu?

— To nije banalno pitanje, već pitanje na koje moraju znati odgovoriti likovni pedagozi svojim učenicima u V. razredu. Iako ne

maginjem prema apstraktnom sli-

karstvu u svom stvaranju, držim da vrijednost apstraktnog djela nastalog od boljeg slikara, kojem leži takav izraz, doseže vrijednost koja nadmašuje bilo koji izraz.

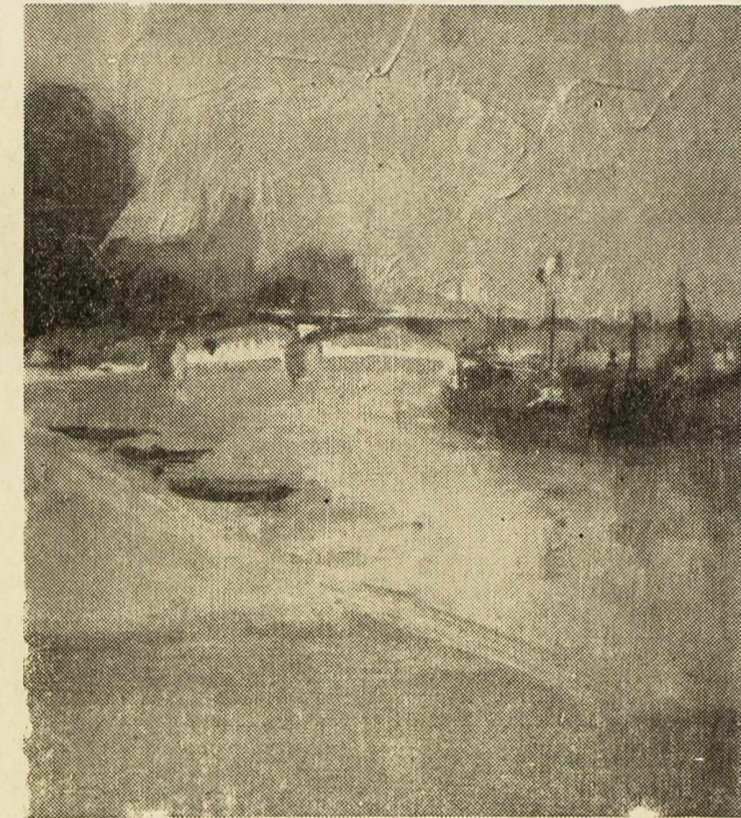
Što bi se moglo poduzeti u Šibeniku u pravcu likovnog odgoja građana?

— Ovo pitanje mi se neobično sviđa i sretan sam što mogu za vas list, barem ukoliko, nešto reći. U prvom redu, već sada vidim i očekujem da je u Šibeniku u ovom pravcu nešto učinjeno. Učestale izložbe stvorile su bar nekakav kontakt između likovnih kreatora i publike a, osim toga, otkupom slika danas se u Šibeniku nalazi veći broj slika, od kojih bi jedan dobar dio mogao da bude fundus buduće galerije, koja je neophodno potrebna ovom gradu. Problem likovnog odgoja aktuelan je za sve naše gradove, budući da se ovim problemom, nažalost, ni prije rata ni danas nije nitko temeljito pozabavio. Posebno se tu radi o likovnom odgoju djece u školama, jer bez likovnog odgoja djece ne može se zamisliti likovna kultura jednog naroda.

I na kraju nam kažite, da li u Šibeniku postoje uslovi za osnivanje galerije?

— Galeriju može osnovati i privatnik, ako ima u posjedu izvjestan broj vrijednih likovnih djela. Za Šibenik problem danas predstavljaju prostorij, i minimalan broj stručnjaka. Dakle, problem nije u otvaranju galerije, jer djela postoje, već je problem tehničke naravi, koji, mislim, da nije nerješiv za Šibenik pored silne izgradnje stambenih i ostalih objekata. Pored galerije, neophodno bi bilo adaptirati neke prostorije u prizemlju za priređivanje izložbi, jer bi se time privukli na izlaganje u Šibeniku i najkvalitetniji umjetnici, koji dosad dje nisu izlagali.

— b —

Josip Roca:

Ulje

novih i starih koncepcija u likovnom stvaranju.

Kakovo je danas materijalno stanje naših likovnih umjetnika?

— Ako ih upoređujemo s umjetnicima ostalih grana, likovni umjetnici nemaju još one mogućnosti, koje bi im omogućile bolji i nesmetaniji rad. Kod nas u Zagrebu, doduše, učinjeno je prilično s tim što su mnogi, a među njima i ja, dobili ateliere, no velika većina još uvijek mora da se bavi raznim poslovima primijenjene umjetnosti, da bi podmirila svoje životne potrebe i sredstva za rad u atelieru. Otkup djela nije proporcionalan broju umjetnika.

Kojeg našeg savremenog umjetnika najviše cijenite?

— Radije ću ih navesti nekoliko. Od slikara Franju Šimunovića, od kipara Kostu Angelli-Radovanija, a od grafičara Alberta Kinereta.

Koji je po vašem mišljenju najveći slikar svih vremena?

— Netko može biti najveći samo u svom vremenu. Za naše vrijeme Pablo Picasso.

Aktivnost „Prosvjete“ u Kistanjama VRIJEDAN AMATERSKI KOLEKTIV

Kulturno - umjetničko društvo »Prosvjeta« iz Kistanja zaključilo je početkom ovih ljetnih praznika svoju dramsku aktivnost. Iako je i u drugim mjestima kistanjske općine kulturno-prosvjetni rad imao rezultata, ipak najznačajniju ulogu u ovoj godini odigralo je u pravu društvo »Prosvjeta«.

Mještani i posjetioci iz drugih sela imali su priliku vidjeti biran i dobro uvježban program na skromnoj kistanjskoj sceni. U prošlog školskoj godini prikazane su Nikodemijeva »Učiteljica«, Begovićeva drama »Bez trećeg«, zatim Sterijina »Čudnovata bolest«, Feldmanova »U pozadini«, »Kako umire mladi Dalmatinac«, Perl Bakova drama iz kineskog života »Kvey Lan«, te dvije zabavne na temu dogodovština iz Kistanja i okolice. Sve izvedbe bile su od publike dobro primljene, a naročito »Kvey Lan« u kojoj su sudjelovali Lidija Cvjetković, Dara Korolija, Desa Dubajić i Dušan Štrbac. Uspjeh »Kvey Lan«

u Kistanjama, kao i one izvedbe u Drnišu, zasluga je ne samo izvođača, već i solidne režije Ljeposave Cvjetković. Ova inače humana drama nije izgubila gotovo ništa od svoje umjetničke vrijednosti u izvedbi jednog malog amaterskog kolektiva. Mnogo je dopadljiva režiserova koncepcija lika Mery, koja je prikazana kao napredna djevojka sa Zapada, a ne kao raskalašena »Gerli« kakvu smo češće susretali po drugim mjestima. Naslovnu ulogu je studijsko i sa mnogo talenta donijela Lidija Cvjetković, dok su majka u tumačenju Dara Korolija i Van Kung u interpretaciji Dušana Štrpca potpuno zadovoljili, dotle je Mery Desa Dubajić donijela površno i nedovoljno temperamenta, što se naravno uz dobru glumu ostalih aktera nije mnogo odrazilo na predstavu. Publika je i u Drnišu vrlo lijepo primila ovaj komad.

Potrebno je istaknuti da su uspjehu predstave pridonijeli i raskošni kostimi, koje je zadarsko kazalište susretljivo posudilo, dok Šibensko tu uslugu nije učinilo.

Kistanjska publika, željna kulturnog života, sa razvijenim ukusom, jer je i prije rata u Kistanjama kulturni život bio na visini, također je s osobitim zadovoljstvom primila izvedbu Begovićeve drame »Bez trećeg«, u kojoj su nastupili Ivanka Arnerić i Dušan Štrbac, a isto tako i izvedbu Nikodemijevu »Učiteljice«.

Sa mnogo truda, volje i zalaganja, naročito članova ovog društva Lj. Cvjetković, J. Bakotića, L. Cvjetković, J. Čosića i D. Štrpca, uspjeh nije izostao, tako da se danas slobodno može reći da je kistanjska »Prosvjeta« zaista vrijedan amaterski kolektiv. Šteta je što se ovom društvu nije pružila veća pomoć, naročito posjeta drugim mjestima. Da je društvo imalo na raspolaganju prijevozno sredstvo, bilanca rada bila bi još bolja. No ipak priredbe su održane u Oklaju, Drnišu i Erveniku.

Smišljenim radom i zalaganjem i amaterske družine mogu postići lijepe uspjehe, a za to je dokaz i kistanjska »Prosvjeta«.

Scena iz »Kvey Lan« — L. Cvjetković i D. Štrbac

— s —

Proslava Dana ustanka

Sesnaestogodišnjica Ustanka narora Hrvatske bit će svečano proslavljena u Šibeniku. Uoči proslave organizirat će se po osnovnim organizacijama SSRN prigodna predavanja, a navečer će biti upriličena vatromet na obali, dok će šibenska narodna glazba prirediti koncert. Na sam dan proslave održat će se tradicionalna jedriličarska regata »Narodnog ustanka« na relaciji Šibenik — Hrbošnjak — Šibenik uz sudjelovanje jedriličarskih društava iz Splita, Zadra, Trogira, Betine te šibenskog »Mornara« i organizatora regate »Valac«. Pionirska glazba iz Subotice priredit će koncert. U toku subote i nedjelje mnogi radni kolektivni organizirat će izlete u bližu i dalju okolicu.

Mala statistika

Prema podacima Zavoda za statistiku NO kotara Šibenik na teritoriju grada postoje 53 motorne lađe, 190 čamaca dužine preko 3 metra, 6 ribarica bez motora, 7 ribarica s motorom, 35 regatnih jedrilica i 10 sportskih čamaca VK »Krkac«.

Sa gradske tržnice

U proteklom tjednu zabilježen je na gradskoj tržnici pad cijena nekih artikula za oko 20%. Na tržnici se pojavilo prvo rano grozde, koje su dopremili proizvođači iz Rasline i Zatona. Cijene su se pojedinih artikula kretale ovako: rajčice su se prodavale po 54—60 dinara, krumpir 28, paprika 86, kapula 32, bijeli luk 100, krastavci 60 tikvice 40, mahune 80, kupus 52, salata 50, blitva 50, lubenice 40, dinje 60, grozde 200, kruške 65, breskve 90 i 140, suhe šljive 360 i jaja 17 dinara.

Prolom oblaka

Noću od petka na subotu nad Šibenikom i okolicom vladalo je strahovito nevrijeme popraćeno jakim pljuskovima kiše i grmljavinom. Izvjesno vrijeme grad je ostao bez struje, a uslijed obilnih padavina u nekim zgradama je prodrla voda. Ponovna kiša pala je u nedjelju ujutro. Prema izvjavama poljoprivrednih stručnjaka vjeruje se da će se posljednje kiše povoljno odraziti na pojedine usjeve a posebno na vinograde i voćarske kulture.

Saobraćajna nesreća

Povodom saobraćajne nesreće, u kojoj je smrtno stradao 8-godišnji Miljenko Aleksa, u našu redakciju je došao njegov otac, pa nam je tom prilikom izjavio, da on nikako ne spada u red onih roditelja koji ne vode potrebnu brigu o djeci. To je izjavio u vezi primjedbe koja je objavljena u napisu »Kad roditelji ne vode brigu«.

DVOGODIŠNJE DIJETE PALO U LONAC VRUĆE VADE

19. o. mj. dopremljen je u šibensku bolnicu dvogodišnji Jerko Bačelić Antin, koji je u Sabinim Docima pao u lonac vruće vode. Tom prilikom dijete je zadobilo nekoliko teških opekлина na tijelu, ali će, po mišljenju liječnika, ostati na životu.

GODIŠNJI USPJEH U OSMOGODIŠNJOJ ŠKOLI LOZOVAC

Osmogodišnju školu u Lozovcu pohađalo je u protekloj školskoj godini 217 učenika. Razrede je završilo s uspjehom 190 ili 87,80%. Srednja ocjena učenja je 2,80 a vladanja 4,60.

OBALNA PLOVIDBA ŠIBENIK ŠIBENIK

raspisuje

NATJEČAJ

ZA PRIJEM U SLUŽBU KOMERCIJALNOG SLUŽBENIKA NA RADNO MJESTO

Referentna izvoza i uvoza

Natjecatelji treba da ispunjavaju slijedeće uslove: viša odnosno srednja stručna sprema i da ispunjavaju uvjete za obavljanje specijalno-trgovinskih poslova prema Pravilniku o stručnoj spremi službenika privrednih organizacija koje se bave spoljno-trgovinskim poslovanjem.

Plaća po tarifnom pravilniku ili po sporazumu.

Rok natjecanja je do 15. VIII. 1957. godine.

Reflektanti neka se jave pismeno na naš Naslov ili na telefon broj 514 — Sekretaru poduzeća.

GRADSKA KRONIKA

Anketa o trgovačkoj mreži

Susret sa domaćicama i poslovođaama

Ovih dana razgovarali smo s izvjesnim brojem domaćica i nekim poslovođaama prodavaonica »Partizana«, »Gradskog magazina«, »Kornata« i »Prehrane«, te smo ih zamolili da iznesu svoja zapažanja o sadašnjoj situaciji na području trgovačke mreže u Šibeniku, s tim da dadu i svoje prijedloge u cilju daljnjeg unapređenja trgovine. Evo što su nam oni odgovorili.

Šta govore domaćice . . .

Domaćica B. Z.:

Sreli smo je u prodavaonici »Partizana«. Nakon što smo udovoljili njenoj želji da ostane anonimna, odgovorila je:

— Mnogo štošta manjka u našim prodavaonicama. To se u prvom redu odnosi na ženske haljine, džempere i uopće neke sezonske robe nedostaje. Kontekcijske robe, za razliku na primjer od Splita, teško je naći. Po asortimanu najbolje radnje u gradu: prodavaonica »Gradskog magazina« br. 2 (b. Druter) i »Modni magazin«. Najlošija: »Kornatova« prodavaonica tekstila (vis-a-vis prav. crkve).

Marija Bujas:

— Naše tekstilne prodavaonice nisu uvijek pravovremeno snabdjevene robom, koju gotovo svakodnevno traže naše domaćice. Riječ je o ženskoj odjeći, a posebno pak o onoj za djecu. Bilo to da se radi o majicama, dječjim odijelima, džemperima i tome slično. Najbolje snabdjevena radnja: »Modni magazin«. Najlošija: »Prodavaonica »Gradskog magazina« (kod sv. Ivana). Sto se tice kulturnog usluživanja ono se je u zadnje vrijeme rapido poboljšalo. Ipak, u tom pogledu, na prvom mjestu: »Modni magazin«. Na posljednjem: prodavaonica tekstila u kući Antić.

Domaćica B. J.:

I drugo anketirano lice, koje smo sreli u non stop prodavaonici »Prehrane«, htjelo je da ostane

Savjetovanje u Društvu knjigovođa

Za svoje članove kao i za ostala zainteresirana lica održat će Društvo knjigovođa — podružnica Šibenik, savjetovanje o propisima koji se odnose na raspodjelu ukupnog prihoda i sastavljanje periodičnog obračuna.

Savjetovanje će se održati ovim redom:

25. VII. — četvrtak — za industrijska i druga poduzeća koja vrše raspodjelu ukupnog prihoda utvrđivanjem DOBITKA.

29. VII. — ponedjeljak — za poduzeća koja vrše raspodjelu ukupnog prihoda utvrđivanjem DOHOTKA.

Savjetovanjem će rukovoditi drugovi koji su prisustvovali seminaru organiziranom od strane Društva knjigovođa NRH — Zagreb.

Početak za obje grupe u 8 sati ujutro u prostorijama Trgovinske komore.

Ulaz besplatan.

nepoznatu. Domaćica B. J. je izjavila:

— Ohrabrujuća je činjenica da je pretežni broj radnji učinio vidan napredak u posljednje dvije godine kako po većem izboru artikala, tako i po ukusnom sortiranju robe, pa nas domaćice u priličnoj mjeri može zadovoljiti sadašnja trgovačka mreža. Najbolju radnju po sortiranju smatram non stop, a po bogatim izboru u prvi plan spadaju prodavaonica »Prehrane« (špecerajska) i non stop. Međutim, moram napomenuti da je još uvijek nekih artikala teško dobiti, na primjer paste za pranje posuđa, zatim limunade i orandžade u flašama. Često puta nedostaje razne suhomesnate robe.

. . . a šta poslovođe

Ivica Berović, tekstilna radnja »Kornat«

— Sa svega dva nabavljača u gradu neosporno je da asortiman ne može biti onakav kakav ga traže kupci. Nedostaje nekog određenog i sistematskog piaskog rada između nabavljača i poslovođa. Dakle, sve leži u rukama tih nabavljača. Smatram, da poslovovode trebaju biti glavni nosioci u odabiranju nabavljene robe. Da li se osjeća djelovanje savjeta potrošača, on je rekao: Otkad sam ovdje, još se ništa nije učinilo u tom pravcu, iako savjet potrošača već duže vrijeme postoji. U daljem izlaganju je kazao: Mušterije su danas svakako izbirljivije. Neke robe gotovo i nema, kao na primjer popelina i ženskih crnih carapa. To su nesumnjivo slabosti nabavne službe. Najveći promet zabilježit ćemo u ovom mjesecu. Do 20. VII. on je iznosio 3,800.000 dinara. Po asortimanu na prvom mjestu spada »Modni magazin«. Razlog: data je djelomična inicijativa tamošnjem poslovođi. Na kraju želim istaći, da bi bilo od koristi pristupiti osamostaljenju izvjesnog broja većih prodavaonica. Rezultati bi sigurno bili zadovoljavajući.

Jakov Kovač, prodavaonica »Partizan«

— U našim prodavaonicama još uvijek manjka sezonske robe i bogatiji asortiman. Posljednjih godina povećan je interes kupaca za konfekcijskom robom. Prosječni mjesečni promet iznosi do 4 milijuna dinara, a u prvih šest mjeseci ove godine izvršili smo promet u vrijednosti od 27 milijuna dinara. Ukus potrošača znatno se izmjenio, pa prema tome i trgovačka mreža treba da ide uskoro s tim ukusom.

Silko Karadžole, non-stop »Prehrana«

— Pomanjkanje frižidera u priličnoj mjeri nam onemogućava da naše radnje snabdijemo potrebnom robom, naročito onom koja je brže izložena truljenju (maslac, sir i dr.). Zantjevi potrošača za kvalitetnijom robom su daleko veći nego ranije. Sećer, mast i tjestenina — najtraženiji su artikli i njih ima u dovoljnim količinama. Prosječni dnevni promet: 200.000 dinara.

Pave Bujas, prodavaonica delikatesnih proizvoda

— Izbor je još uvijek loš. Nedostaje čokolade, keksa i mliječnih proizvoda, kao i suhomesnate robe. Prema sadašnjem stanju potrošači su ipak zadovoljni. Mjesečni prosječni promet: do 2,5 milijuna dinara.

Nikica Polić, prodavaonica »Gradski magazin«

— Asortiman momentano ne zadovoljava. Nestašica se osjeća u dječjoj obući. Potražnja je dvo-

M. Terzanović

— Asortiman se u posljednje vrijeme znatno poboljšao. Pored svega toga, ipak nedostaje suhomesnate robe za kojom je pojačana potražnja. Sireva također nema u dovoljnim količinama. Gotovo u svim radnjama kulturno usluživanje je na visini. Razlike u cijinama nekih artikala nisam mogla zapaziti. Ranije je toga svakako bilo. Po sortiranju za najbolju smatram non stop, a po asortimanu »Kornatovu« prodavaonice prehranske robe na obali.

Zlata Janković:

— Šibenik se može ubrojiti u gradove, koji imaju dobar asortiman cipela. Njihov je kvalitet također na visini. Jedino manjka dječjih cipela i većih brojeva za muškarce. Ipak je ponuda, vis-avis potražnje, još uvijek nedovoljna. Po asortimanu najviše odskače prodavaonica »Gradskog magazina« u ulici 12 kolovoza 1911. Kvalitet u drugim prodavaonicama nije, međutim, baš zadovoljavajući. Posluga je u gotovo svim prodavaonicama cipela na visini.

struko veća nego lani. Dnevni promet: 180.000 dinara. Potrošači su postali izbirljiviji, osobito ženski svijet. Ove godine pojedine tvornice nisu izradivale dječje i muške sandale, za što smatram da je to glavni i jedini propust tih radnih kolektiva. Prići osamostaljenju pojedinih radnji je mi bilo na odmet. Ovdje treba naročito imati u vidu činjenicu, da je potrošač ipak najbliži poslovođi, koji najbolje zna njihove želje i ukus. To bi se odrazilo, vjerujem, i na sniženje cijena.

Vinko Mikulić, kombinat »Borovo«

— Momentano nedostaje muških, ženskih i dječjih sandala. Razlog trebamo tražiti u tvornicama, koje te artikle ne proizvode u dovoljnoj količini. Kombinatski »Borovo« namjerava u ovoj godini proizvoditi moderniju obuću. Reklamama je, pored ostalih faktora, najvažnije oružje u prodaji i povećanju prometa. Mi smo u tome ipak nešto učinili. Dnevni promet: 200 hiljada dinara. Najveći je za buježen u srpnju, a najslabiji u veljači. Promet čarapa iznosi 0,5 milijuna dinara mjesečno.

Ivica Grubišić, prodavaonica galanterije

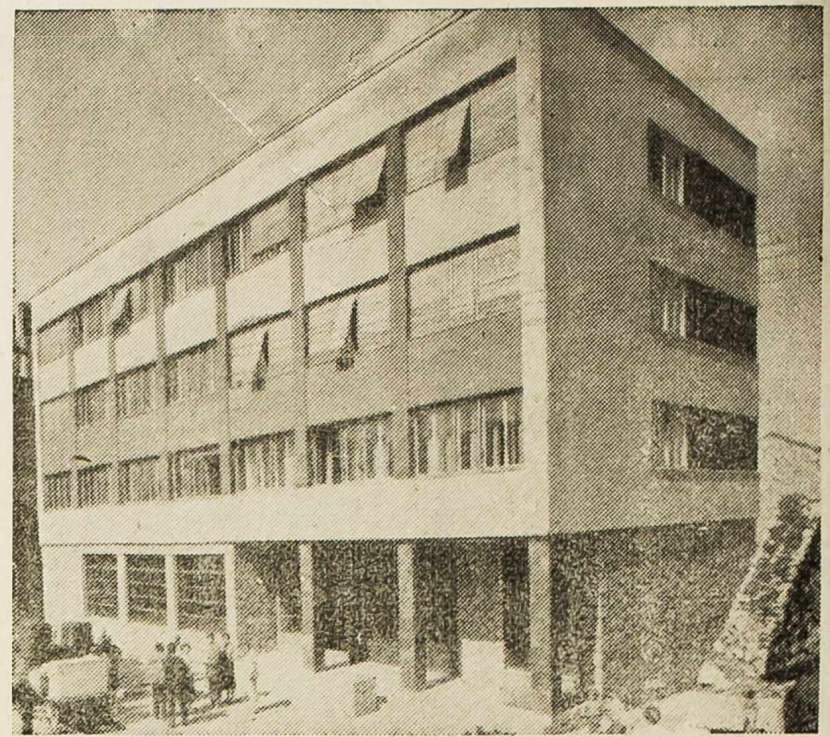
— Asortiman i uglavnom zadovoljava. Nestašica vlada u čipkama i koncima za šivenje. Dobar dio artikala zavisi od uvoza, pa u tome imamo teskoća. Dnevni promet: 80 hiljada dinara.

Dane Rakić, »Modni magazin«

— Više bi se trebalo orijentirati na uvoz, posebno to vrijedi za galanterijsku robu. Sadašnji izbor zadovoljava, o čemu se dosta povoljno izražavaju i domaći turisti. Ukus potrošača je dosta profinjen, tako da danas bolju robu ima kvalitetnija i skuplja roba. Općenito je pojava da oskudijevamo sa dobrim stručnim kadrom, pa smo prisiljeni pojedina mjesta nadopunjavati sa naučnicima.

J. J. ZAHVALA Najtoplije zahvaljujem liječniku dru. Mirku Zaninoviću koji mi je ukazao hitnu pomoć i pridonio da se sada osjećam potpuno zdrav. Također dugujem zahvalnost i svima onima koji su mi pomogli prilikom upućivanja u bolnicu u času kad mi je iznenada pozlilo. Nikola Kalik

MALI OGLASNIK PRODAJE SE MOTOR-KOTAČ marke NSU od 200 kubika u odličnom stanju i poluteretni auto po vrlo sniženoj cijeni. Osim toga se prodaje kuhinjski namještaj, jedan krevet i radio aparat »Filips«. Uputiti: Istarska 4 (svakog dana od 15 do 18 sati). PRODAJE SE KUĆA NA GORICI, koja je odmah useljiva uz vrlo povoljnu cijenu. Ozbiljni interesi neka ne obrate na: Jere Trlaja, Bratstva i jedinstva 82.

Zgrada za socijalno osiguranje

A gdje je Šibenik?

Nedavno je u »Vjesniku« vršena neka vrst ankete o tome, kako broderska poduzeća koriste nove plovne jedinice u saobraćaju duž naše obale. Bili su anketirani, pored predstavnika nekih organizacija i poduzeća, i predstavnici primorskih i dalmatinskih gradova. Čula se riječ Rijeke, Splita, Zadra, Dubrovnika, Makarske (!) i još nekih. Iz Šibenika ni glasa.

Kada je pjevački zbor učitelja iz Zagreba, »Ivan Filipović«, na svojoj ljetnoj turneji gostovao po Dalmaciji, priredio je koncerte, među ostalim, u Zadru, Splitu, Drnišu i Kninu.

Šibenik, koji se dčiji svojom tradicijom zbornog pjevanja, mimošao se.

Ovih dana se moglo pročitati u novinama, da Split organizira retrospektivnu izložbu slikara Ignjata Joba. Ta će izložba biti prenesena u Zadar, Rijeku i Dubrovnik.

O Šibeniku, koji je prostorno najbliži organizatoru, nigdje ni spomena.

I tako slično bismo mogli nastaviti nizanjem slučajeva i na koncu svakog opravdano staviti pitanje: a što je sa Šibenikom?

Ovi slučajevi, kao i oni koje nismo naveli, a ima ih, govore da Šibenik, grad, koji po svojoj privrednoj snazi stoji na gornjem dijelu ljestvice dalmatinskih i primorskih gradova, pada veoma nisko, ili još bolje, uopće se ne pojavljuje, kad je riječ o drugim društvenim djelatnostima.

Kako objasniti ovaj nesklad? Skromnošću? Ne. Skromnost je svojstvena Šibenčanima; ali njome ne možemo opravdati zaostajanja našeg grada na području određenih djelatnosti.

Nezanimanjem građana? Ni tako, jer mi u Šibeniku osjećamo

jaku potrebu za razvijenijim životom van proizvodnje. Zapažavanjem od strane drugih. Takovom opravdanju mogao bi netko biti sklon, ali je to slabost zlika za ono, što ustvari jest. Ne preostaje drugo, nego da se osvrnemo na aktivnost onih društvenih faktora, koji su dužni da u tom smjeru rade, kao i oni, koji su pozvani da vode brigu o tome, što se i kako se radi, pa će nam stvar postati jasna. Nedostajalo je njihove pojačane aktivnosti, koju je tražio ubrzan privredni razvitak grada, a koja je izostala zbog nedovoljne i ne dobro organizirane podrške građana. Postojale su određene težnje za razvijenijim životom na kulturnom, zabavnom, sportskom i drugim područjima društvenog života, ali su se razbijale o neke teskoće, koje nisu bile neprimorestive i koje su se dale (i već su se davno mogle) svladati, da je bilo više smislenosti, bolje organiziranosti, jače upornosti i sire poduzimljivosti.

Razvijanje društvenog života van proizvodnje treba shvatiti kao dug prema zajednici, koja je omogućila našem gradu određeni privredni uspon. Šibenik s drugih društvenih djelatnosti treba da stigne onog iz privrede. Tada ne samo da će se više čuti o Šibeniku i da se ne će ponavljati slučajevi slični onima, s kojima smo počeli ovaj napis, već će se Šibenik jedino na taj način ravnopravno uključiti u javno društveno zbijanje i dati prema svojoj mogućnosti i stvarnoj snazi doprinos općem razvitku naše socijalističke zajednice.

Dakle, pojačanom aktivnošću društvenih faktora, uz široku podršku građana, skinut ćemo s dnevnog reda pitanje: a gdje je Šibenik?

Šibenik kroz tjedan

KINEMATOGRAFI	DEŽURNE LJEKARNE
TESLA: premijera američkog filma — ISTOCNA STRANA — ZAHVALA	PADNA STRANA — Dodatak: Filmske novosti broj 28 (do 27. VII.)
ZAHVALA	OSUĐENI — Dodatak: Filmske novosti broj 29 (28.—31. VII.)
Povodom tragične smrti našeg sina i brata	SLOBODA: premijera američkog filma u bojama — DRŽITE LOPOVA — (do 29. VII.)
MILJENKA ALEKSE	MATIČNI URED
toplo se zahvaljujem kolektivu brodogradilišta »Velimir Škorpić« na ukazanoj pomoći i organiziranju sprovođa, na poslanim vijencima i izrazima saučešća. Također izražavam zahvalnost i svim rođacima i prijateljima koji su izrazili saučešće i dragog pokojnika ispratili na vječni počinak.	ROĐENI
Ante Aleksa	Dragica, kći Stipe i Tomice Britvić; Ivo, sin Vice i Stane Jurasko Branko, sin Josipa i Vesne Delahtić; Izvorka, kći Vike i Milke Stojanović; Nikica, sin Miroslava i Senke Bogdan; Vinka, kći Markina i Josipe Grgas-Ostro; Zoran, sin Vladimira i Vinke Kokić i Nada, kći Ante i Kate Barišić.
ZAHVALA	UMRLI
Povodom smrti našeg supruga, oca i brata	Šoštarić Tomislav Vjekoslava u 1. god.; Stegić Petar Josipa u 4. god.; Živković Ambroz p. Blaža u 34. god.; Martinović Kobiljka Šime u 1. god.; Aleksa Miljenko Antin u 8. god.; Kulić Danica i Kale u 62. god. i Bumber Luca i Vidović u 78. god.;
STIPE GULOZNIČA p. ANTE	
toplo zahvalnost dugujemo dru. prof. Juzbašiću, upravniku Kirurške klinike Rebro (Zagreb), zatim docentu dru. Bokranu, šefu odjeljenja Kirurške klinike Rebro i dru. Milošu koji su uložili dosta truda da mu spase život. Također zahvaljujem dru. Čizmiću i dru. Gurduliću na ukazanoj pažnji i pomoći, te Stipi Ercegoviću, bolničaru. Svim rođacima i prijateljima izražavam hvalu na upućenim vijencima, izrazima saučešća i ispraćaju nezaboravnog nam pokojnika do vječnog počinaka.	
Ožalošćeni supruga Vica i djeca	

POUČKA = ZANIMLJIVOSTI = ZABAVA

Liječnici nam govore

PUŠAČI - OPREZ!

U New Yorku je prošlog mjeseca održana godišnja konferencija Uruženja američkih liječnika (AMA). Tu se raspravljalo o mnogim medicinskim problemima, ali je ove godine ipak najveća pažnja osvećena bolestima srca, ishrani i pušenju.

O SRCU ...

Srčana bolest ubija svake godine više od 800.000 Amerikanaca, ok drugih 9 milijuna pogoda u jednom ili drugom obliku. Na ovogodišnjem sastanku »narodni ubojica« roj jedan dobio je izvanredno načenje u velikoj masi dokumeta izloženih u New Yorku. Še-naest specijalnih izlaganja kominiranih sa slikama, dijagramima dijagnostičkim pronalascima bili u posvećeni bolestima srca. U jednom izlaganju stotine liječnika razli primjenjivanje fizikalnih eksperimenata uz najmodernija sredstva današnjice. Šest ostalih izvještaja — jedan pokazuje rad srca — pruža posjetiocima mogućnosti da doznaju za najnovija otkrića u srčanoj kirurgiji. Nauka se na tom polju zbilja pokazala grandioznom i pitamo se što bi nam sve to rekao William Harvey, čovjek koji je prije trista godina prvi opisao cirkulaciju krvi u čovječjem tijelu.

»Mi danas možemo proreći da ćemo u sljedećih pet ili deset godina moći uspješno liječiti srčane napadaje, za koje još danas nemamo zadovoljavajuće rješenje«, rekao je jedan poznati američki kirurg i specijalista za bolesti srca. Ove su prognoze moguće zbog toga, kaže on, jer novi tehnički pronalasci dozvoljavaju kirurzima da vrše drenažu (iskapavanje) srca i pumpaju krv kroz vještačke kanale u masinu srce-pluća, gdje ona uzima kisik prije nego će snabdjeti hranom čovječje tijelo. Kirurzi sada mogu otvoriti srce, da vide kako napreduje njihov posao. I oni čak mogu odrezati i zamijeniti sa plastičnim cijevima oštećene glavne arterije — aorte — na mjestu gdje ona u luku ulazi u srce. Prije dva ili tri mjeseca, površina aorte, koja je priljubljena uz srce, nije bila uspješno operirana, danas dva čovjeka imaju nove dijelove u predjelu aorte. Danas stvari stoje tako da imamo jedan veliki skok u razviku srčane kirurgije, jer samo prije pet godina u postupku s arterijama bile su primjenjivane metode stare gotovo sto godina.

U prošlih osam mjeseci broj uspješnih operacija srca u Americi (više od 100.000) izjednačio se sa brojem takvih operacija, koje su izvršene u ranijih sedam godina.

MALI SAVJETI

I OČIMA JE ODMOR NEOPHODAN
Kao što ne treba tijelo stalno držati ukočeno, da se ne biste zamorili, isto tako nemojte ni oči držati uvijek otvorene. S vremena na vrijeme zavortite oči preko dna. Odmorite ih nekoliko trenutaka, naročito ako radite zamoran posao (dugo čitanje, pletenje i sive).
Kad čitate naviknite se da s vremena na vrijeme podignete oči s knjige i upravite pogled u daljinu. Na to ćete se brzo naviknuti, samo treba htjeti. Gradski stanovnici izgube sposobnost da vide šta daljinu. Da biste se na to navikli, trudite se ponekad da sagledate kraj ulice ili gledajte u nebo, da vam se oči ne bi odvikle da vide i na daleka odstojanja.
Kadgod duva vjetar čuvajte oči; vjetar im mnogo škodi, zato po vjetru nosite naočare.
Ako imate slab vid, stavite naočare u kinu i izaberite mjesto podalje od platna, da ne biste zamarali oči gledajući slike iz blizine.
Ako pušite izbjegavajte da dim terate sebe u oči. Ako vam smeta dim tude cigarete, ne zadržavajte se u sobi gdje se puši. Ako ste na to primorani, onda svakog dana ispirajte oči čajem od kamilice ili ruskim čajem.
Prašinu iz somata najbolje ćete iščitati, ako preko njega savite čistu nakvašenu krpu pa preko nje udarate prutom od trske ili kakvim drugim tankim štapićem. Na taj način sva prašina iz somata zaljepljena se na unutrašnjoj strani krpice.
Kad skinete haljinu, stavite je na vješalicu i to s naličjem okre-

Za bolesnike, koji su imali jedan opasni srčani napadaj — i žive u strahu od drugoga — rodila se nada u duži život i sasvim se izgubio dugogodišnji strah da će čitav život biti invalidi.

ISHRANI ...

Sve bolesti su uzrokovane kemijskim elementima i sve se one mogu njima liječiti. Sve kemijske sastojke koje tijelo upotrebljava, osim kisika, koji udišemo i vode koju pijemo uzimamo preko hrane. Kad se sve to zna, onda nije teško doći do zaključka da sve bolesti mogu biti spriječene i izliječene pravilnom ishranom.

Neki slučajevi depresije, nemira i migrene su posljedica prevelike doze insulina u krvi. Snižena djeta u šećeru i povišena u proteinu i masti, reducira insulin i olakšava mentalne radnje.

I PUŠENJU

Koliko je dosad poznato, teški pušači umiru mladi negoli nepušači i to uglavnom od raka na plućima. Učesnici konferencije Uruženja američkih liječnika konačno su sumirali brojke svoga četverogodišnjeg proučavanja na tom polju. Njihove statistike pokazuju neke

veze između pušenja i raka na plućima, te bolesti srca:

1. Teški pušači (2 ili više kutija dnevno) umiru sedam godina prije negoli da su bili nepušači.
2. Smrtni slučajevi od raka na plućima su daleko veći među ljudima koji puše, nego među nepušačima.

3. Pušenje također povećava mogućnost fatalnog srčanog napada. Za vrijeme četverogodišnjeg proučavanja gore navedenih, pojava arterioskleroza ubila je 5297 lica, a od toga je bilo 3361 redovni pušač. Među njima, koji su prestali s pušenjem za više od 10 godina, smrtni slučajevi su bili gotovo isti kao kod nepušača. Pušači lule, kaže se u izvještaju, imaju postotke smrtnosti jedva nešto iznad one kod nepušača — a slično je i kod ljudi, koji isključivo puše cigare. To je izgleda zato, jer ni jedni ni drugi ne udišu dim odnosno nikotin.

Jedan liječnik srednjih godina i s dugogodišnjom navikom za pušenje rekao je:

— Prekasno je za mene da bilo što učinim u tom pogledu, ali ću svim silama nastojati da moj 15-godišnji sin ne dobije istu naviku.

SUNČEVA ENERGIJA ZA UMJETNI SATELIT

Istraživački odsjek američke armije objavio je nedavno da će prilikom odašiljanja raketa koje će odnositi u vasionu vještačke satelite naše planete u znatnoj mjeri biti korišćena sunčeva energija. Ova besplatna pogonska snaga koristit će se za rad uređaja i ostalih instrumenata ugrađenih u satelit. Od silicijumskih ćelija stručnjaci su izradili jednu sunčanu bateriju, sličnu sunčanoj peći na Pirinejima samo u minijaturnim razmjerima, koja će, montirana na raketi, početi, automatski da radi čim bude dostignuta visina od 300 kilometara.

PROCES ZBOG VJEVERICE

Mirtl Uord (Mirtle Worde), učiteljica u penziji, tužila je općinsku upravu grada Oklenda, u Americi, zbog toga što ju je u gradskom parku »napala« jedna vjeverica. U tužbi, kojom se traži odšteta od 15.000 dolara, kaže se da je vjeverica iskočila iz jednog drveta »bez ikakve prethodne opomene« i da je tužilju, prije nego što je ova uspjela da odbije napadača, četiri puta udarila po desnoj, a dva puta po lijevoj nozi, zbog čega je ozljeđena morala da zatraži ljekarsku pomoć i da 12 dana ostane u postelji.

Najzanimljivije od svega je to da je ubrzo poslije ovog mučkog napada uginula — vjeverica!

nutim spolja da se provjetri; s vremena na vrijeme ostavite je preko cijele noći obješenu na polju. Od vlage štof će se ispraviti svuda gdje je izgužvan.
Prilikom pegljanja ako izgorite tkaninu na pojedinim mjestima, pokvasite čistu krpicu u octu i njome lagano trljajte izgorjelo mjesto. Poslije toga tkanina će dobiti svoj prvobitni izgled.
Mušema poslije upotrebe ne smije se savijati, već uvijek saviti u trubu; isto važi i za svilene stvari, koje se često ne upotrebljavaju. Na taj način materije se ne će prije vremena istanjiti na prevojima.
Nemojte ostaviti djeci da se brinu o školskim stvarima. Nadgledajte njihove knjige s vremena na vrijeme i pazite da je svaka uvijena u papir, da im se ne bi prljale korice. Svaku knjigu snabdijete dovoljno dugačkom uskom trakom ili gađanom u nekoj boji, koja će služiti kao znak gdje se s učenjem stalo; dijete tada ne će morati da presavija uglove strana; jer to kvari knjigu. Ako se slučajno koja strana iscepa, zaljepite je odmah gumiranim papirom.
Ako želite limun da dađe što više soka, stavite ga u hladnu vodu najmanje četiri sata prije upotrebe.
Svježe mrlje od voća odstranite sa maramice, stolnjaka ili ubrusa, ako uprljani dio zategnete preko lonca i pralivate ključalom vodom. Starije mrlje uklonite čete ako mjesto, na kome je mrlja, potopite u vodu u koju ste prethodno naciđjeli malo soka od limuna.

(S. S.)

KOSAČICA ZA VODENO BILJE

Na jednom jezeru u Čehoslovačkoj može se vidjeti čamac — kosačica, vozilo koje služi za čišćenje jezera od trske i ostalog vodenog bilja koje ometa plovidbu. Noževi kosačice nalaze se na prednjem dijelu čamca, pokretni su i njima se upravlja pomoću dvije poluge na zglob. Kosačica radi pomoću benzinskog motora i za jedan dan može da očisti površinu od 15 jutara.

FIRENCA U OPASNOSTI

Općinska uprava Firence ozbiljno je zabrinuta: milijuni mrva-termita ugrožavaju umjetničko blago i historijske građevine ovog grada na rijeci Arnou. Ako se u najskorije vrijeme ne nađe neko radikalno sredstvo protiv ovih opasnih insekata, zgrade i predmeti koji su danas ponos Firence, pretvrtit će teška oštećenja, a možda će i potpuno propasti.

Najugroženije su drvene krovne konstrukcije na starij srednjovjekovnim zgradama, a također i skupocjeni starinski namještaj. Termiti su napali nenaknadiv namještaj i drvenariju u čuvenoj palači Vekio (Vecchio). Dosad najveću štetu pretrpio je manastir Val d' Ema (Val d'Ema), gdje se termiti izbušili najveći dio drvenih temelja i krovne konstrukcije. Napadnut je i muzej Stibert (Stibert). Stalna komisija za borbu protiv termita u saradnji s naučnicima domaćeg univerziteta radi posljednjih mjeseci gotovo danonoćno. Da u Firenci ima termita bilo je poznato još i prije rata. Ali, oni su ranije napadali samo drvene konstrukcije na Ponte Vekio (Ponte Vecchio) i pojedine palače koje se nalaze pored same rijeke. Međutim, posljednjih godina termiti su krenuli na nova osvajanja, tako da danas ugrožavaju čitav grad.

INFRAZVUK I GEOLOGIJA

U savremenoj nauci i tehniel ultrazvuk nalazi sve širu primjenu. Zbog velikog broja zvučnih treptanja, čovječje uho ga ne prima. Van te zvučne granice nalazi se i infrazvuk, koji je za nas također nečuvan, ali iz suprotnog razloga: zbog malog broja zvučnih treptanja u određenoj vremenskoj jedinici. O primjeni ultrazvuka mnogo se piše; infrazvuk je manje popularan, iako je i on našao primjenu u nauci. Sovjetskim geolozima postao je on dragocijen pomoćnik u ispitivanju zemljine kore. Naime, pomoću infrazvuka oni određuju dubinu na kojoj se nalaze pojedini slojevi kao i njihovou debljinu. Osnova tog metoda ispitivanja sastava zemljine kore leži u pojavi da infrazvuk različitom brzinom prolazi kroz slojeve različitog materijala kao što su, naprimjer, nafta, kameni ugloj, gvozdene rude i td. Rukovodilac instituta za akustiku sovjetske Akademije nauka, izjavio je nedavno da će upotreba infrazvuka otvoriti nove puteve mnogim naučnim granama, kao što ih je već otvorila geologiji i proizvodnji nafte.

S.S.

ŠIBENIK' SE PRIPREMA

Intervju sa predsjednikom kluba

Iako službeni početak takmičarske sezone nije započeo, ipak se u redovima nogometnog kluba »Šibenik« osjeća prilična živost. Prvi treninzi su započeli, sastanci uprave se održavaju. Novi trener Luštica preuzeo je ovih dana treniranje kluba. U vezi s tim obratili smo se predsjedniku »Šibenika« ing. Pavi Bujasu, da nam odgovori na nekoliko pitanja.

Da li će se prisustvo novog trenera odraziti na kvalitet ekipe?

— U treneru Lušticu, smatram da smo dobili stručnjaka koji će nesumnjivo pridonijeti poboljšanju kvaliteta ekipe i stvaranju mladim nogometaša. Moram istaći da je dolazak novog trenera naišao na dobar prijem i kod članova uprave i kod igrača. Treniranje će se obavljati redovito tri puta tjedno, a po potrebi jedan dan i individualno.

Vaš prvi zadatak?

— Tijesna suradnja trenera i uprave s jedne i igrača s druge strane, bit će prva i osnovna briga našeg sportskog kolektiva. No primarno imat ćemo u vidu: uspjeh kluba i zauzimanje onog mjesta koji mu pripada u jugoslavenskom nogometu. Dakle, borba za čelo tablice u I. zoni i ulazak u savezno takmičenje.

Slet planinara Hrvatske na Velebitu

Prigodom Dana ustanka naroda Hrvatske, od 27. do 30. jula održat će se na Južnom Velebitu, nacionalnom parku, Treći slet planinara Hrvatske. Mnoga planinarska društva, među kojima i »Dinara« iz Knina, pripremaju se za učestvovanje u ovoj značajnoj planinarskoj manifestaciji. Tom prilikom će se održati orijentaciono takmičenje planinarskih ekipa.

Malo je planina, koje uz prirodno bogatstvo i ljepota obiluje takvim prizorima kakve pruža Velebit, Južni Velebit, gdje se održava slet, proteže se od ceste Gospić—Karlobag do rijeke Zrmanje, a dijeli se u tri skupine. Od spomenute ceste do Badnja—Buline prvi je dio. Dalje se nadovezuju najimpozantniji velebitski vrhovi sa najvećim Vagnjom (1798 m). Ovaj dio od trećeg istočnog dijela ceste Gračac — Obrovac, u Južnom Velebitu vegetacijski kontrasti dolaze do svog najjačeg izražaja: sjeverna strana sa gustim šumama, obilato vode, livadama i pašnjacima, a južna sa pretežno golim kršem.

U ovom dijelu Velebita duboko su urezani prodori Velike i Male Paklenice, gotovo do samih velebitskih vrhova. Oni po svojim razmjerima, okomitim stijenama, privlače u alpinističkom smislu spadaju u rjetke prirodne pojave, stoga je Velika Paklenica proglašena nacionalnim parkom. Mala Paklenica zaostaje u dimenzijama, ali nadmašuje neprohodnošću i divljom romantikom.

Ne bi smjelo biti planinara, koji ne pozna ovaj dio naše domovine. Priliku za to upravo pruža Treći slet planinara Hrvatske.

A. M.

Grupa od 30 šibenskih planinara polazi ovih dana na Velebit, gdje će s ostalim planinarima iz čitave Hrvatske proslaviti Dan ustanka. Šestorica šibenskih planinara sudjelovat će na orijentacionom natjecanju. Poslije 4-dnevnog boravka na Velebitu članovi planinarskog društva »Kamenar« vratit će se 29. o. mj. preko Paklenice i Starigrada u Šibenik.

VATERPOLO SUSRET U BETINI

Nedavno je u Betini odigrana prijateljska vaterpolo utakmica između SD »Pirovac« i novoosnovanog PK »Betina«.

Nakon lijepo, ali i oštre igre s obje strane, susret je završio zasluženom pobjedom momčadi PK »Betina« za 4:3 (2:1).

Ova susret promatralo je oko 500 gledalaca, koji su na svršetku utakmice, toplo pozdravili pobjedu svojih ljubimaca. (V. J.)

Da li imate teškoća?

— U prvom redu strahujemo da nam do početka sezone ne će biti dogotovljeno igralište, jer se radovi, koji su sada započeli od strane Gradskog vodovoda, sporo obavljaju. Također muke nam zadaje jedan zaista težak stambeni problem kod jednog našeg igrača, koji dosad nismo uspjeli riješiti.

S kojim igračima raspolazete?

— Svi igrači, osim Škugora, nalaze se na okupu. Klubu je pristupilo mladi perspektivni vratar Le-

žajić. Evo igrača na koje računamo u narednoj sezoni: Bašić, Aras, Ležajić, Iljadica, Šupe, Jelenković, Šijaković, Bego, Tambača, Živković, Stošić, Zorić, Friganović, Tedling, Đurić, Rora, Relja i Rak.

Imate li u planu neke utakmice?

— Do početka sezone odigrat ćemo prijateljske susrete sa »Hajdukom«, »Splitom« i »Dalmatincem«, a eventualno i sa »Jedinstvom« iz Bihaća i »Borcem« iz Banjaluke. (J.J.)

Plivanje i vaterpol

POBJEDA »MORNARA«

U subotu je na plivačkom bazenu održan prijateljski susret u plivanju i vaterpolu između domaćeg »Mornara« i »Galeba« iz Fieka.

U plivanju su nadmoćno pobjeđili domaći s rezultatom 56:23, dok je vaterpolo susret završio neriješeno 9:9 (5:5).

Najljepša točka plivanja je bila 4x50 m slobodno, gdje je za udar ruke Lovrić donio pobjedu domaćima.

Dobar rezultat postavio je i pionir R. Bego, koji je na 200 m slobodno stigao drugi iza vrlo dobrog V. Baosića.

Na 100 m prsno zaslužio je pripalica pobjeda talentiranim plivačima »Mornara« Iljadici i J. Begi, dok je na 100 m slobodno u finišu pobijedio N. Glomus.

Tehnički rezultati:

200 m slobodno: Baosić 2,38,1, R. Bego 3,01 (M), Kožul V. 3,05, Sorić V. 3,30 (G)

50 m leptir: N. Glomus 0,34,8 (M), I. Sorić 0,35,2 (G), J. Tarle 0,35,3 (M), M. Mazić 0,39,1 (G).

50 m leđno: I. Biliško 0,35,3 (M), M. Sorić 0,38,4 (G), Z. Batarelo

0,39 (M), I. Klarin 0,41 (G).
100 m prsno: I. Iljadica 1,26, . Bego 1,29 (M), I. Sorić 1,30, V. Marčević 1,30,5 (G).

100 m slobodno: N. Glomus 1,09,6 (M), M. Mašina 1,10,2 (G), M. Mazić 1,13 (G), S. Svjetlić 1,14 (M).

4x50 m mješovito »Mornar« 2,20,8 (Biliško, Tarle, Iljadica, Baosić); »Galeb« 2,41 (M. Sorić, Mazić, Marčević, Mihatov).

4x50 m slobodno: »Mornar« 2,04 (Santini, Baosić, Mikulandra, Lovrić); »Galeb« 2,05 (Mašina, Gregov, Marčević, Mazić).

Susret je dobro vodio Brindl. Za vaterpolo susret momčadi su izvele sljedeće igrače:

»Galeb«: Sorić III, (Marčević), Mihatov, Sorić II, Gregov, Sorić I, Klarin i Marčević.

»Mornar«: Glomus, Mileta, Ivančević, Juras, Lovrić, Baosić i Baica.

Poslije prilično žive, ali tehnički slabe igre, momčadi su se morale zadovoljiti neriješenim omjerom 9:9 (5:5). Golove su postigli Klarin 3, Sorić I. i II, po 2, te Gregov i Marčević po 1 za goste, a Baica 8 i Baosić 1 za »Mornara«. V. F.

Aktivnosti »Partizana« u Vodicama

DTO »Partizan« iz Vodica nema mogućnosti da preko ljeta radi sa svim svojim sekcijama, jer mu to ne dozvoljavaju prilike — društvo nema prikladnu salu, a ni vježbalište da bi gimnastička sekcija mogla da djeluje.

Ali, rad društva time nije prestat. On se odvija u drugim vidovima. Sada društvo aktivno djeluje na sportskom polju. Odbojkaška, nogometna, rukometna i šahovska sekcija aktivno rade natječući se sa gostujućim grupama turista ili pripadnicima JRM.

U nedjelju 13. o. mj. DTO »Partizan« je imao susret sa VPOŠ iz Divuljva u odbojci i malom rukometu, a predviđa se susret u nogometu i šahu. Gosti su bili bolji u odbojci i savladali domaće sa 3:2, a domaći su izvojevali pobjedu u malom rukometu sa rezultatom 14:12 (9:7). U predigr odbojkaške utakmice sastali su se »Partizan« II, i Gimnazija iz Maribora. Domaći su pobijedili sa 2:0 (15:16 i 15:12), dok su gosti u predigr rukometne utakmice pobijedili ekipu osmogodišnje škole sa 9:6 (3:4).

Istog dana sastale su se ekipe Gimnazije iz Maribora i domaćeg društva u šahu. Od predviđenih 10 susreta odigrano je 7, a rezultat je 5:2 za domaće šahiste. A. E.

Prošlog utorka je u Biogradu n/m održan prijateljski vaterpolo susret između šibenskog »Mornara« i domaćeg DTO »Partizan« Nakon dosta grube igre od strane domaćih susret je završio pobjedom »Mornara« sa 9:8. Zgoditke su za »Mornar« postigli Čerina 5, Lovrić 2, Baosić i Glomus po jedan.

U predigr pioniri »Mornara« pobijedili su domaće s rezultatom 7:5. Dobrom igrom istakli su se R. Bego i Čičmirko.

DVOSTRUKA POBJEDA »MORNARA« U BIOGRADU

Gledalaca 1.000. (V. F.)

Prošlog utorka je u Biogradu n/m održan prijateljski vaterpolo susret između šibenskog »Mornara« i domaćeg DTO »Partizan« Nakon dosta grube igre od strane domaćih susret je završio pobjedom »Mornara« sa 9:8. Zgoditke su za »Mornar« postigli Čerina 5, Lovrić 2, Baosić i Glomus po jedan.

U predigr pioniri »Mornara« pobijedili su domaće s rezultatom 7:5. Dobrom igrom istakli su se R. Bego i Čičmirko.

Gledalaca 1.000. (V. F.)

ŠIBENSKI LIST
organ Socijalističkog saveza radnog naroda kotara Šibenik
Uređuje redakcijski kolegij
Glavni i odgovorni urednik:
Nikola Bego
Uredništvo: Šibenik — Ulica
Jelke Bučić 5 — Tel. br. 5-62
Tekući račun: Komunalna banka
Šibenik br. 47-KB-15-2-182
Rukopisi se ne vraćaju
Pretplata za tri mjeseca 130,
za pola godine 260, a jednu
godinu 520 dinara
Tisak: »Štampa« Šibenik

NARODNI ODBOR KOTARA ŠIBENIK

Svim radnim ljudima kotara

čestita

Dan ustanka naroda Hrvatske 27. srpnja

ELEKTRIČNO PODUZEĆE - ŠIBENIK

Svojim potrošačima i radnom narodu šibenskog kotara

čestita

27. srpnja

Dan ustanka naroda Hrvatske

„LESNINA“ - LJUBLJANA

Prodavaonica Šibenik

Raspolaže sobnim i kuhinjskim namještajem i šperpločama. Kvalitetna izradba. Cijene povoljne.

Svim mušterijama i radnim ljudima Šibenika

čestita

Dan ustanka naroda Hrvatske

Stovarište grade „ŠIPAD“ — Šibenik

Radnim kolektivima, ustanovama
i nadležstvima

čestita

27. srpnja

Dan narodnog ustanka u Hrvatskoj

Tvornica lakih metala

„BORIS KIDRIČ“
ŠIBENIK

PROIZVODI: valjane, presane i vučene poluproizvode od aluminija i njegovih slitina za arhitekturu, građevinarstvo, brodogradnju i t. d.

IZRAĐUJE: poluproizvode po DIN propisima i po specijalnim zahtjevima i to limove, irake, folije i dr.

Svim radnim ljudima šibenskog kotara

čestita

27. srpnja

**Dan ustanka
naroda Hrvatske**

KOTARSKI ZAVOD ZA SOCIJALNO OSIGURANJE ŠIBENIK

Svim osiguranicima, poduzećima i ustanovama kao
i ostalim trudbenicima naše zemlje

čestita

27. SRPNJA

DAN USTANKA NARODA HRVATSKE

Građevno poduzeće „RAD“ Šibenik

Svim radnim ljudima kotara Šibenik
čestita

DAN USTANKA NARODA HRVATSKE

27. srpnja

„MESOPROMET“ – ŠIBENIK

Svojim mušterijama i radnom narodu
šibenskog kotara

čestita

27. srpnja

Dan ustanka naroda Hrvatske

Građevno poduzeće „IZGRADNJA“ Šibenik

IZVODI: visoko i niskogradnje, mostogradnje, cestogradnje i obale

27. srpnja

Dan ustanka naroda Hrvatske

čestita

svim radnim ljudima socijalističke Jugoslavije

KOTARSKO SINDIKALNO VIJEĆE ŠIBENIK

Svim radnim kolektivima, sindikalnim organizacijama, ustanovama i nadležstvima,
te radnom narodu šibenskog kotara

čestita

27. SRPNJA

DAN NARODNOG USTANKA U HRVATSKOJ

NARODNI ODBOR OPĆINE ŠIBENIK

Svim radnim kolektivima, ustanovama i nadležstvima

čestita

27. srpnja

Dan ustanka naroda Hrvatske

Transportno poduzeće „JADRAN“ — Šibenik
Vrši sve poslove oko izvoza, uvoza i transporta robe.

Svim radnim ljudima šibenskog kotara

čestita

27. SRPNJA

Praznik naroda Hrvatske

»K R K A«
PODUZEĆE ZA PROMET I PRERADU
ŽITARICA
ŠIBENIK

Svim poslovnim prijateljima
i radnim ljudima šibenskog
kotara

čestita

DAN USTANKA NARODA HRVATSKE

»TRANSJUG« međunarodno otpremništvo
ŠIBENIK

Preuzima sve otpremničke poslove u uvozu i izvozu, te posreduje kod osiguranja
transporta, carinjenja robe i iznajmljivanja brodova.

Dan ustanka naroda Hrvatske

čestita

radnim ljudima i privrednim organizacijama šibenskog kotara

PODUZEĆE LUKA I SKLADIŠTA — Šibenik

Obavlja sve poslove i manipulacije oko uvoza, razvoza,
usklađivanja i osiguranja robe.

DAN USTANKA NARODA HRVATSKE

27. SRPNJA

čestita

svim radnim ljudima šibenskog kotara

NARODNI ODBOR OPĆINE DRNIŠ

Svim radnim ljudima socijalističke Jugoslavije

čestita

Dan ustanka naroda Hrvatske

27. srpnja

RADNI KOLEKTIV

Tvornice glinice i aluminija - Lozovac

PROIZVODI: aluminij i aluminijske legure

Radnim kolektivima, ustanovama i
nadležstvima u zemlji

čestita

Dan ustanka naroda Hrvatske

27. SRPNJA

Trgovačko poduzeće „KORNAT“ - Šibenik

Putev svojih prodavaonica snabdijeva potrošače svim tekstilnim,
željezarskim, kozmetičkim i drugim artiklima.

Svim radnim ljudima šibenskog kotara

čestita

DAN USTANKA NARODA HRVATSKE

Obrtno poduzeće „Dane Rončević“
Šibenik

VRŠI sve vrste uslužnih i proizvodnih meha-
ničarsko-bravarskih i cipelarskih poslova.

**27. srpnja - DAN USTANKA
NARODA HRVATSKE**

čestita

radnim ljudima kotara Šibenik

DRVNI KOMBINAT - ŠIBENIK

Svim radnim ljudima šibenskog
kotara

čestita

Dan ustanka naroda Hrvatske

„VINOPLOD“ - ŠIBENIK

Svojim poslovnim prijateljima i
radnim ljudima šibenskog kotara

čestita

**Dan ustanka naroda
Hrvatske**

KINOPODUZEĆE ŠIBENIK

Svojim posjetiocima i radnim ljudima Šibenika

čestita

Dan ustanka naroda Hrvatske

»SABIRAČ« — ŠIBENIK

Prodaje i otkupljuje u svom skladištu razne vrste željeza, metala,
papira, kosti i t.d.

Svim radnim ljudima kotara Šibenik

čestita

Dan ustanka naroda Hrvatske - 27. srpnja

„ŠTAMPA“ - ŠIBENIK

Svojim poslovnim prijateljima i radnim
ljudima šibenskog kotara

čestita

**Dan ustanka
naroda Hrvatske**

Boksitni rudnici Drniš

Svim radnim ljudima kotara Šibenik

čestita

27. srpnja

**DAN USTANKA
NARODA HRVATSKE**